

Η ΔΙΑΠΛΑΣΙΣ ΤΩΝ ΠΑΙΔΩΝ

ΕΙΚΟΝΟΓΡΑΦΗΜΕΝΟΝ ΠΕΡΙΟΔΙΚΟΝ ΔΙΑ ΠΑΙΔΙΑ ΕΦΗΒΟΥΣ ΚΑΙ ΝΕΑΝΙΔΑΣ

Συνιστώμενον ὑπὸ τοῦ Ὑπουργείου τῆς Παιδείας ὡς ἐπὶ κατ' ἐξοχὴν παιδικὸν περιοδικὸν σύγγραμμα, ἀληθεῖς παρασχὼν εἰς τὴν χώραν ὑπηρεσίας, καὶ ὑπὸ τοῦ Οἰκουμενικοῦ Πατριαρχείου Κωνσταντινουπόλεως ὡς ἀναγνώσμα ἄριστον καὶ χρησιμώτατον εἰς τοὺς παῖδας.

ΣΥΝΔΡΟΜΗ ΠΡΟΠΛΗΡΩΤΕΑ

ΕΞΩΤΕΡΙΚΟΥ: Ἑτησίᾳ δραχμὰς 100. Ἐξάμηνος δραχ. 55. Τρίμηνος δραχ. 30.

ΕΞΩΤΕΡΙΚΟΥ: Αἰγύπτου γρόσια διατιμ. 50.— Ἀμερικῆς δολάρια 4.— Ἀγγλίας καὶ ὧρων ἔν γενεὶ ἄν ἑλλων Κρατῶν σελλίνια 10.

Ἐξάμηνοι καὶ Τρίμηνοι ἀναλόγως.

ΕΚΔΙΔΕΤΑΙ ΚΑΤΑ ΣΑΒΒΑΤΟΝ

ΙΔΡΥΘΗ ΤΩ 1879

ΙΔΡΥΤΗΣ - ΕΚΔΟΤΗΣ - ΔΙΕΥΘΥΝΤΗΣ

ΝΙΚΟΛΑΟΣ Π. ΠΑΠΑΔΟΠΟΥΛΟΣ

Ο ΤΟΜΟΣ ΤΗΣ ΔΙΑΠΛΑΣΕΩΣ

Ἀρχίζει τὴν 1ην Δεκεμβρίου, ἀλλ' αἱ συνδρομαὶ ἀρχίζουσιν τὴν 1ην οἰουμένης μηνός.

ΓΡΑΦΕΙΟΝ ΕΝ ΑΘΗΝΑΙΣ

Ὁδὸς Εὐριπίδου ἀριθ. 42, παρὰ τὸ Βαρβάκειον.

Περίοδος Β'—Τόμος 38ος

Ἀθήναι 17 Ὀκτωβρίου 1931

Ἔτος 53ον.—Ἀριθ. 46

Ο ΚΑΙΝΟΥΡΓΙΟΣ ΔΑΣΚΑΛΟΣ

ΔΙΗΓΗΜΑ ΥΠΟ ΑΛΦΟΝΣ ΝΤΩΝΤΕ (*)

Ἐχει πολὺ ἀλλάξει τὸ μικρὸ σχολεῖό μας, ἀπὸ τότε ποὺ ἔφυγε ὁ κ. Χάμελ. Στὸν καιρὸ του, εἶχαμε πάντα μερικὰ λεπτὰ γιὰ ξεκούρασμα ὅταν φτάναμε τὸ πρωῒ. Στεκόμαστε γύρο-γύρο ἀπ' τὴ σόμπα καὶ ἀπλώνουμε τὰ ξυλιασμένα ἀπ' τὸ κρύο χέρια μας στὴ ζέστα της. Σιγοκουβεντιάζαμε λιγάκι καὶ ἔδειχνε ὁ ἕνας στὸν ἄλλο τί εἶχε στὸ καλαθάκι του. Αὐτὸ τὸ ξεκούρασμά ἔδινε καιρὸ καὶ στοὺς ἄλλους, ποὺ καθιόντουσαν μακριὰ, στὴν ἄκρη τοῦ χωριοῦ, νὰ φτάσουν τὴν ὥρα τῆς προσευχῆς.

Τώρα ἄλλαξαν τὰ πράγματα. Πρέπει νὰ φτάνῃ κανεὶς τὴν ὠρισμένη ὥρα ἀκριβῶς. Ὁ κ. Κλότς, ὁ καινούργιος δάσκαλος, ὁ Πρώσος, δὲν χωρατεύει. Ἀπ' τίς 8 παρὰ ἡ ἀκριβῶς εἶναι ὀρθίος στὴν ἔδρα του, μὲ τὸ χάρακα στὰ χέρια, καὶ ἀλίμονο σ' ἐκείνον ποὺ θ' ἀργοπορήσῃ! Πρέπει ν' ἀκούσῃ κανεὶς πῶς τρέχουν τὰ παιδικὰ ποδαράκια στὴν αὐλὴ γιὰ νὰ φωνάξουν, μὲ φωνὴ λαχανιασμένη ἀκόμα ἀπ' τὸ δρόμο, «παριὼν!».

Δὲν περνάει καμμιά δικαιολογία στὸν φοβερὸ αὐτὸ Πρώσο! Δὲν μπορεῖ κανεὶς αἰφνης νὰ τοῦ πῇ: «Βοήθησα τὴ μητέρα μου νὰ πάῃ τὰ ρούχα στὸ ποτάμι», ἢ «μὲ πῆρε ὁ πατέρας μου στὴν ἀγορά, γι' αὐτὸ ἄργησα».

Ὁ κ. Κλότς δὲν ἀκούει τίποτα. Θάλεγε κανεὶς, ὅτι γιὰ τὸν ἀπαίσιο αὐτὸν ξένο, δὲν ἔχουμε οὔτε οἰκογένεια, οὔτε σπίτι, οὔτε τίποτα· ὅτι γεννηθήκαμε γιὰ νὰ εἴμαστε μόνο καὶ μόνο μαθητές, μὲ τὰ γερμανικὰ βιβλία καὶ τὴ σάκκα κρεμασμένη στὸν ὦμο, καὶ γιὰ νὰ τρῶμε

ἀπ' αὐτὸν ξυλιές. Καὶ πέσανε ἀρκετὲς στὸ μερτικό μου ἀπ' τὴν ἀρχή!

Τὸ σπίτι μας εἶναι τόσο μακριὰ ἀπ' τὸ σχολεῖο καὶ ξημερώνει τόσο ἀργὰ τὸ χειμῶνα! Στὸ τέλος, βλέποντας ὁ πατέρας μου νὰ φτάνω κάθε βράδυ μὲ κόκκινα χέρια καὶ γεμάτος μελανιὲς σ' ὅλο τὸ σῶμα, ἀπ' τὸ ξύλο, ἀποφάσισε νὰ μὲ βάλῃ ἐσωτερικό. Πόσο ἔμως ὑπέφερα ὡς ποὺ νὰ συνηθίσω.

Γιατὶ κοντὰ στὸν κ. Κλότς, οἱ ἐσωτερικοὶ ἔχουμε καὶ τὴν κ. Κλότς, ἡ ὁποία εἶναι πολὺ χειρότερη ἀπ' αὐτόν,

καρδιά, εἶναι ὁ Γιάννης ὁ Γάσκος. Κοιμόμαστε στὸ ἴδιο δωμάτιο. Πᾶνε δυὸ χρόνια τώρα ποὺ ὀρφάνεψε, καὶ ὁ θεὸς του ὁ μυλωνᾶς τὸν ἔκλεισε ἐσωτερικό γιὰ νὰ τὸν ξεφορτωθῇ.

Ὅταν τὴν πρωτόφεραν, ἦταν ἕνα καλοδεμένο ἀγόρι 10 ἐτῶν, ποὺ ἔμοιαζε σὰν 15, μὲ ροδοκόκκινα μάγουλα, καὶ μαθημένος νὰ τρέχῃ ὅλη τὴν ἡμέρα στὸν καθαρὸ ἀέρα. Τὸν πρώτο καιρὸ δὲν ἔκανε τίποτ' ἄλλο παρὰ νὰ κλαίῃ μέρα νύχτα συνεχῶς. Ἦτανε καλὸ παιδί, μὲ γλυκὰ σὰν κοριτσίστικα μάτια.

«Τὸ σπίτι μας ἦταν τόσο μακριὰ ἀπ' τὸ σχολεῖο...» (Σελ. 541, στ. β').

καὶ ἕνα πλῆθος ἀπὸ μικρὰ Κλοτσόπουλα, ποὺ τρέχουν ἑπίσω μᾶς καὶ μᾶς φωνάζουν διαρκῶς:

— Οἱ Γάλλοι εἶναι βλάκες! εἶναι βλάκες!

Εὐτυχῶς τὴν Κυριακή, σὰν ἔρχεται ἡ μητέρα μου, μοῦ φέρνει πάντα γλυκά, σοκολάτες καὶ ἄλλα, καὶ ἐπειδὴ ὁ λογαυτὸς ὁ μικρόκοσμος εἶναι ἐξαιρετικὰ λαίμαργος, μὲ βλέπουν μὲ καλὸ μάτι.

Ἐνας ποὺ τὸν λυπᾶμαι μ' ὅλη μου τὴν

Μὲ τὴ μεγάλη του ὑπομονή, ὁ κ. Χάμελ εἶχε κατορθώσει νὰ ἡμερώσῃ τὸ ἀγρίμι, καὶ ὅταν εἶχε κανένα θεληματάκι στὸ χωριό, ἔστελνε πάντα τὸ Γιάννη, ποὺ ἦταν ἐνθουσιασμένος νὰ βγαίῃ μ' ὅλους τοὺς καιροὺς. Ἀπὸ τότε ἔμως ποὺ ἦρθε ὁ κ. Κλότς, ἄλλαξαν ὅλα.

Ὁ κακόμοιρος ὁ Γιάννης, ποὺ εἶχε τόσο κοπιᾶσει νὰ συνηθίσῃ τὰ γαλλικά, δὲν μπόρεσε ποτὲ νὰ μάθῃ οὔτε μιὰ

(*) Τὸ διήγημα αὐτὸ τοῦ Ντωνατέ ἀναφέρεται στὴν ἐποχὴ ποὺ ἡ Ἀλσατία καὶ ἡ Λωρραίνη, γαλλικὲς ἐπαρχίαι, κατακτήθηκαν ἀπὸ τοὺς Γερμανοὺς (μετὰ τὸν πόλεμο τοῦ 1870, ὅταν νικήθηκε ἡ Γαλλία.) Οἱ κατακτητὲς προσπάθησαν νὰ ἐκγερμανίσουν τοὺς Γάλλους κατοίκους καὶ οἱ δυστυχισμένοι αὐτοὶ ὑπέφεραν ἀπάνω-κάτω ὅσα ὑποφέρουν σήμερᾳ οἱ Ἀδελφὲς καὶ οἱ ἀπὸ τοὺς Ἰταλοὺς.—Σ, τ. Δ.

γερμανική λέξη. Σπάζει το κεφάλι του ώρες ατέλειωτες για να μάθω να κλίνη ένα όνομα. Σε κάθε μάθημα αρχίζει πάντα ή ίδια ιστορία:

— Γιάννης Γάσκος!

— Παρών!

Σηκώνεται ο Γιάννης, δεν απαντάει σε καμιά έρώτηση που του κάνουν, και ξανακάθεται στη θέση του. Ο κ. Κλότς τον δέρνει, ή κ. Κλότς τον αφήνει νηστικό, αυτά όμως δεν τον κάνουν να μαθαίνει πιο γρήγορα.

Συχνά το βράδυ, την ώρα που πάμε να πλαγιάσουμε, του λέω:

— Μην κλαίς, Γιάννη, κάνε ό,τι κάνω κι' εγώ, μάθε γερμανικά, αφού αυτοί είναι δυνατότεροί μας.

Κι' αυτός πάντα μου απαντούσε:

— "Όχι! δε θέλω, θέλω να φύγω, να πάω σπίτι μας.

Δεν τον άφηνε στιγμή αυτή ή ιδέα. Ή τεμπελιά που έδειχνε στην αρχή τον είχε ξαναπαίσει, και σε πολύ μεγαλύτερο βαθμό μάλιστα. Το πρωί, την ώρα που έβγαине ο ήλιος, σαν τον έβλεπα καθισμένο στο κρεβάτι του, με τα μάτια άπλανη, καταλάβαινα που έτρεχε ο νοός του. Σκεπτότανε το μυλό τους, με το καθαρό τρεχούμενο νερό, που είχε περάσει όλα τα παιδικά του χρόνια. Και τα θυμότανε, Θεέ μου, πώς τα θυμότανε!

Οι κακοί τρόποι και οι ξυλιές του κ. Κλότς δεν κατάφεραν άλλο απ'τό να τον κάνουν να επιθυμεί περισσότερο το σπίτι του και να τον εξαγριώσουν περισσότερο.

Μερικές φορές, ύστερα απ' το ξύλο, βλέποντας τα μάτια του να βγάζουν φλόγες από θυμό, σκεπτόμουν ότι, αν ήμουν εγώ στη θέση του κ. Κλότς, ασφαλώς θα φοβόμουν αυτό το βλέμμα. Αλλά αυτός έ παλιο-Κλότς δεν φοβάται τίποτα. Ύστερα απ' το ξύλο και τη νηστεία, βρήκε κι' έναν άλλον τρόπο τιμωρίας: τη φυλακή.

Από τότε ο Γιάννης δεν έβγαине ποτέ σχεδόν από το σκοτεινό υπόγειο.

Την περασμένη Κυριακή όμως, έπειδη είχε δυο δλόκληρους μήνες να βγί, τον άφηναν να έρθει μαζί μας στο δημοτικό κήπο του χωριού.

Ο καιρός ήτανε θαυμάσιος, τρέξαμε, παίξαμε, διασκεδάσαμε όσο πιο καλύτερα μπορούσαμε, νιώθοντας τον ψυχρό αέρα να μας κοκκινίζει τα μάγουλα. Ο Γιάννης, όπως πάντα, στεκόταν παράμερα κι' έπαιζε μόνος του.

Όταν άρχισε να σκοτεινιάζει και πήγαμε να μπούμε στη γραμμή για να γυρίσουμε, ο Γιάννης είχε γίνει άφαντος. Φωνάξαμε, ψάξαμε, τίποτα! Τό είχε σκάσει.

Έπρεπε να ήσαστε από καμιά μεριά να βλέπατε το θυμό του κ. Κλότς. Είχε γίνει κόκκινος σαν αστακός, έτρεμε απ' το κακό του και μπερδεύταν ή

γλώσσα του σε γερμανικές βρισιές. Τι ευχαριστημένοι που ήμαστε!

Ύστερα έστειλε τα παιδιά στο σχολείο, κρατώντας ένα μεγάλο και μένα μόνο, και μās πήρε και πήγαμε στο Γιάννη το σπίτι. Μόλις χτυπήσαμε, ήρθε ένα παιδί και μās άνοιξε. Άμα γνώρισε τον κ. Κλότς, άμέσως μās πέρασε στην τραπεζαρία. Τρώγανε εκείνη τη στιγμή. Ο Γιάννης, καθισμένος ανάμεσα στο θείο και τη θεία του, άκτινοβολούσε από χαρά.

Για να εξηγήσει τον έρχομό του, είχε πλάσει μια ψεύτικη ιστορία, ότι παντρεύταν δηθεν κάποιος Γερμανός άρχιδούκας κι' ότι μ' αυτή την ευκαιρία ο κ. Κλότς είχε δώσει άδεια στα παιδιά.

(Ακολουθεί)

ΒΑΣΙΛΑ ΜΠΟΥΡΝΙΑ

Ο ΝΙΚΗΤΗΣ

ΠΑΡΑΜΥΘΙ

Σ' ένα νησί, και σε άλλα χρόνια, άρχοντας ήταν ένας βασιλιάς, που δεν είχε στον κόσμο παρά μόνο μια κόρη. Γι' αυτό την άγαπούσε πολύ. Αλλά δεν ήταν μόνο το δικό του καμάρι. Όλος ο λαός του την έλάτρευε, γιατί ήταν τόσο αγαθή, όσο κι' όμορφη.

Σαν μεγάλωσε, ο πατέρας της ήθελε να της δώσει κι' άντρα της έναν που να της αξίζει, έναν που να ήταν πρόθυμος να γίνη και θυσία ακόμα γι' αυτήν. Δεν τον ένοιαζε και τόσο αν δεν ήταν από γενιά βασιλική. Φτάνει να ήταν ένα παλληκάρι με καλή καρδιά.

Τόμαθαν αυτό τ' άρχοντόπουλο του νησιού, κι' ένα-ένα πήγαιναν στο παλάτι και τη ζητούσαν για γυναίκα τους. Ο βασιλιάς τα υποδεχόταν καθισμένος στο θρόνο του κι' έχοντας δεξιά του την κόρη του. Αλλά κάθε φορά απαντούσε:

— Καλά... καλά... Άν ή κόρη μου μού πει πώς θέλει έσένα, σε τρεις μέρες θα στο μηνύσω. Τώρα πήγαίνε στην ευχή μου.

Έτσι τ' άρχοντόπουλο έφευγαν απ' το παλάτι με μιάν έλπίδα μονάχα. Γρήγορα όμως έσδυνε κι' αυτή, γιατί περνούσαν οι τρεις μέρες που τους είχε τάξει ο βασιλιάς, και κανένα δεν έβλεπαν νάρχεται απ' το παλάτι. Η βασιλοπούλα δε βιάζόταν να διαλέξει. Και το μυστικό μόνο ή βάρια της τόξερε.

— Τι παράξενο! — της είχε πει ένα πρωί. — Είδα άπόψε στον ύπνο μου μιά κοπέλλα όροσερή και γλυκειά, και την άκουσα να μού λέη:

— Άντρας σου, θα γίνη αυτός που θα παραβγί, με τον ήλιο και θα νικήση! Κι' ύστερα:

— Δυο κλωνάρια, απ' το ίδιο δέντρο, θα σου άπλώσουν τη σκιά τους. Έπειδη όμως έσύ δε θα ξέρης ποιά από τα δυο να διαλέξης, το ένα θα κοπή και θα ξεραθί!

Η βάρια, που ήξερε από όνειρα, έξηγήσε της βασιλοπούλας:

— Αυτή, μάτια μου, που είδες στον ύπνο σου, ήταν ή Μοίρα σου. Και σου είπε πώς μιά μέρα θα σε ζητήσουν δυο άδέρφια, το ίδιο καλά, που έλόγου σου δε θα ξέρης ποιά να προτιμήσης για άντρα. Έτσι αυτά θα βάλουν ένα στοίχημα, κι' όποιος νικήση, αυτό θα κερδίση και σένα!

Κι' όπως τόπε ή βάρια έγινε.

Ήταν δειλινό, όταν, σε λίγους μήνες, άραξε ένα τρικάρτο καράβι στο λιμάνι τους. Οι ναύτες του κατέβασαν μάνι-μάνι μιá βάρια στη θάλασσα, και λάμνοντας γοργά έφτασαν στη στεριά, όπου βγήκαν δυο λεβέντες με μακριά λoφία κι' άσημένιες σπάθες. Τα παληκάρια αυτά, που κι' ή περπατησιά τους ακόμα τόλεγε πώς ήταν βασιλόπουλα, τράβηξαν ίσια για το βασιλικό παλάτι. Ο βασιλιάς τα δέχτηκε μ' όλες τις τιμές που τους ταίριαζαν. Έπρόσταξε να τους ετοιμάσουν τα πιο νόστιμα κι' όρεχτικά φαγητά, και να τους στρώσουν με πούπουλα δυο δλόχρυσα κρεβάτια για να κοιμηθούν. Και τα βασιλόπουλα την άλλη μέρα μήνυσαν στο καράβι και τους έφεραν απ' εκεί σβώλους δλόκληρους χρυσάφι, που το δώρησαν στο βασιλιά για τη φιλοξενία του.

Κι' ετοιμάστηκαν να τον άποχαιρέτησουν. Ο βασιλιάς όμως, που ως εκείνη την ώρα δεν τους είχε παρουσιάσει την κόρη του, έπρόσταξε να φωνάξουν τη βασιλοπούλα για να τάποχαιρετήση κι' αυτή. Αλλά μόλις την είδαν, τα βασιλόπουλα έκαναν ένα βήμα προς τα πίσω: τόσο έλαμπε ή όμορφιά της κείνη την ήμέρα, που τα καϊμένα θαμπώθηκαν, σάστισαν. Η βασιλοπούλα τα κοίταξε και τα δυο χαμογελώντας. Κι' αυτά, που περίμεναν να προσέξη μόνο το ένα, άγριοκοιτάχτηκαν. Άμέσως τα χέρια τους έπιασαν της λαβές των σπαθιών τους. Μά ή βασιλοπούλα, σέβεται, μπήκε ανάμεσά τους και τα έκανε να φύσουν τα σπαθιά τους ήσυχα.

— Άκούστε με, τους είπε. Με θέλετε για γυναίκα σας, έτσι δεν είναι; Και μάλώνετε, ποιάς απ' τους δυο θα με πάρη. Ε, ή Μοίρα μου έμένα μού είπε, πώς θα με πάρη αυτός που θα παραβγί με τον ήλιο και θα νικήση. Βάλετε λοιπόν ένα στοίχημα, κι' όποιος τα βγάλη πέρα, θα με κερδίση.

Τα δυο βασιλόπουλα εκείνη τη νύχτα τάβαλαν και κοιμήθηκαν σε διαμερίσματα χωριστά. Την άλλη μέρα, με τα χαράματα, έξω απ' το παλάτι, σελωμένα, τα περίμεναν δυο άλογα. Τα καβαλλίκεψαν. Και βύθισαν τα σπιρούνια τους στα πλευρά τους. Τάλογα τινάχτηκαν κι' άρχισαν να τρέχουν σαν τρελλά. Ένας παλατιανός, καθάλλα σ' ένα τρί-

το άλογο, τα πήρε από πίσω. Σύννεφα σκόνης σηκώθηκαν από πίσω τους και τους έκρυψαν και τους τρείς. Σε λίγο φαινόταν μικροί-μικροί, στο βάθος του όρίζοντα, σά μαύρες κουκίδες, κι' ύστερα τίποτα: έσδυσαν κι' αυτές οι κουκίδες.

Είχαν κινήσει όταν είδαν τον ήλιο να αναδύεται απ' τη θάλασσα. Καλπάζοντας, θάφταναν ως την άλλη άκρη του νησιού. Κι' είχαν στοιχηματίσει, εκείνος που θα γύριζε στο παλάτι πριν ακόμα ο ήλιος κρυφτεί πίσω απ' τα βουνά, εκείνος να πάρη και την κόρη γυναίκα του. Η βασιλοπούλα είχε άνεβει στον πιο ψηλό πύργο του παλατιού, κι' απ' εκεί κοίταζε μ' άγωνία προς τη δύση, να ιδί ποιάς θα φανή πρώτος. Ο ήλιος είχε λίγο δρόμο πια να κάνη. Η βασιλοπούλα άρχισε να άνησυχί. Γιατί δε φαινόταν ακόμα κανένας; Μην έπεσαν κι' οι δυο από τάλογά τους και σκοτώθηκαν; Μην έπεσαν σε κανένα γκρεμό; Μην έσκασαν τα ζώα τους; Κι' ενώ ή καρδιά της χτυπούσε δυνατά, είδε μακριά στον όρίζοντα δυο κουκίδες.

— Α, να τους!

Τί περίεργο όμως! Κι' οι δυο φαινότανε σά να προχωρούν στην ίδια γραμμή. Όσο μάλιστα έπλησίαζαν, αυτό τόβλεπε καθαρώτερα: ναί, ναί, προχωρούσαν στην ίδια γραμμή. Μά ποιάς θα νικούσε απ' τους δυο τότε; Ο ήλιος λίγο ήθελε να γλιστρήση πίσω απ' τις κορφές των βουνών. Το στήθος της βασιλοπούλας άνεδοκατέβαινε γρήγορα, όλη της ή ψυχή είχε συγκεντρωθεί στα μάτια της...

Ο ήλιος γλυστρούσε πια πίσω απ' το βουνό, τα βασιλόπουλα θάφταναν σε λίγο κάτω απ' την πύλη του παλατιού. Πλάι στο δρόμο τους, έχασκε το ρέμμα ενός χειμάρρου. Ο ήλιος λίγο ήθελε να κρυφτεί έντελώς. Και τότε το ένα άλογο σκόνταψε, γονάτισε, έπεσε βαρύ και κατρακύλησε στο ρέμμα μαζί με τον καθαλάρη του. Μία κραυγή πόνου άκούστηκε, αλλά ή βασιλοπούλα ούτε άκουσε, ούτε είδε τίποτα, γιατί σηκώθηκε ένα σύννεφο σκόνης, κι' εξέλλου ο πύργος ήταν πολύ ψηλά.

Τό άλλο βασιλόπουλο ήταν κάτω απ' την πύλη του παλατιού, όταν ο ήλιος εξακόντιζε, πίσω απ' το βουνό, την τελευταία του άναλαμπή. Έτσι έγινε ο άντρας της βασιλοπούλας, που ήταν το καμάρι του πατέρα της κι' ή λατρεία του λαού της.

Όσο για το βασιλόπουλο που κατρακύλησε με τάλογό του στο ρέμμα, τό πήρε το ποτάμι και τόβγαλε στη θάλασσα. Εκεί έγινε ένας βράχος. Και τη νύχτα, λένε πώς πολλοί άκουσαν κλάματα, που θαρρεί κανείς πως βγαίνουν απ' τα σπλάχνα του. Αλλά ή βασιλοπούλα δεν άκούσε ποτέ αυτά τα κλάματα.

Κ. Π. ΛΕΥΚΑΙΤΗΣ

ΚΑΝΕΛΛΗΣ ΚΑΙ ΣΙΑ

[ΑΝΑΓΝΩΣΜΑ ΓΙΑ ΠΟΛΥ ΜΙΚΡΑ ΠΑΙΔΙΑ]

ΙΓ'.

Γλίτωσα και πάλι. Μά τί το θέλετε, που έχασα το κανελλάκι μου και που μ' αυτό ξανάχασα τ' αυτιά μου! Έπρεπε πάλι να κρύβουμαι απ' τον κόσμο και να ντρέπουμαι να κοιταχτώ στον καθρέφτη του νερού. Ήμουν κουτσαύτης, σημαδιακός, δηλαδή κάτι περισσότερο παρά άσχημος...

Μιά νύχτα, όταν βγήκα από την κουφάλα του δέντρου μου για να φάω τίποτα και να πιώ, βρέθηκε μπροστά μου ή κυρά-Μαριώ. Φοβήθηκα, κοκάλωσα και περίμενα από στιγμή σε στιγμή να μάραπάξη. Μά τίποτα! Η άλεπού, που στεκόταν κι' αυτή σαστισμένη, μόλις με γνώρισε, έβαλε τα γέλια.

— Μπαρ σό, μού είπε, ό Κανελλής είσαι; Μπα, σε καλό σου! Τρόμαξα

να σε γνωρίσω. Και πώς έγινες έτσι; Ποιάς σου κοψε τ' αυτιά;.. Χά, χά, χά! Τί άστεϊός που είναι ό Κανελλής κουτσαύτης! χά, χά, χά!..

Έγώ είχα συνέλθει λιγάκι κι' έπωφεληθήκα από τα γέλια της κυρά-Μαριώς για να το σκάσω, Δέν με κυνήγησε — γελούσε ακόμα. Κι' αν και γλίτωσα και πάλι απ' τα δόντια της, ήμουν καταλυπημένος για τον τρόπο. Τα γέλια και τα λόγια της άλεπούς με είχαν πληγώσει, με είχαν προσβάλει βαθιά.

Ακόμα χειρότερα μιá μέρα που άπάντησα τό Μούργο. Ο σκύλος τάχασε μπροστά μου κι' άπόμεινε σά νάβλεπε κανένα τέρας ή κανένα ξωτικό. Κι' ύστερα τόβαλε στην τρεχάλα ουρλιάζοντας. Καταλάβατε δηλαδή; Αυτός που άλλη φορά θα με κυνηγούσε μιá ώρα, και για να γλιτώσω, θάπρεπε πάλι να βρώ κανένα μπαλλόνι και νάνεβώ στον άέρα, έφευγε μακριά μου για να μη με βλέπη! Τόσο φόβο, τόση φόβη του έκανα!

Α, μά ήταν φοβερό! Δεν ξεμύτιζα πια παρά τη νύχτα, και πάλι με χίλιες προφυλάξεις, για να μη με ιδί ζωντανό. Η ζωή μου κατάντησε βάσανο, μαρτύριο. Σά να είχα κάνει ένα μεγάλο έγκλημα, καθόμουν φυλακισμένος στην κουφάλα του δέντρου μου κι' έκλαιγα την τύχη μου. Έτσι πέρασε κανένας μήνας. Μιάν αυγή ξύπνησα καλοδιάθετος, χωρίς να ξέρω γιατί. Ο ήλιος έλαμπε, τα λουλούδια μοσχολοούσαν, τα πουλιά κελαϊδούσαν. Δεν μπόρεσα να βαστάξω. «Θά βγώ έξω, είπα, να περπατήσω στη λιακάδα, κι' ό,τι γίνει άς γίνε!». Και βγήκα.

Αλλά, με μεγάλη έκπληξη, παρατήρησα πώς δεν έκανα πια καμμιάν έντύπωση στα ζωντανά που μ' έβλεπαν. Ούτε γελούσαν, ούτε έφευγαν μπροστά μου. Μπα! Μην είχε γίνει κανένα

θαύμα; μή με είχε άγγίξει στόν ύπνο μου καμμιά Νεράϊδα με τὸ ραβδί της καὶ μοῦ ξανάγιναν ταῦτιά;...

Ἔτρεξα σ' ἓνα βάλτο, ἔσκυψα καὶ κοιτάχτηκα στὸ νερό.

ὦ, χαρά μου! Εἶδα πάλι ἔναν Κανελλῇ με αὐτιά! Δὲν ἦταν ἀκόμα τόσο μεγάλα σὰν τὰ προῖτα, θὰ μεγάλωναν ὅμως, μὴ φορὰ πού εἶχαν φυτρώσει.

Ποῖος ἔκαμε αὐτὸ τὸ θαῦμα; Ἡ Φύση μονάχη! Πῶς κόβετε σεῖς τὰ μαλλιά σας, τὰ νύχια σας, καὶ ξαναγίνονται; Ἐτσι ξανάγιναν καὶ μένα τὰ κοιμένα μου αὐτιά. Πρέπει ὅμως νὰ προσθέσω, πῶς ἐβοήθησαν τὴ Φύση καὶ ἐκεῖνα τὰ βότανα πού ἔβαλα τότε στὶς πληγές μου.

(Ἀκολουθεῖ)

ΖΗΤΩΝΤΑΣ ΤΗ ΓΙΑΓΙΑ ΤΗΣ ΔΙΗΓΗΜΑ

Ἡ Νινέτα ἔχει μιὰ γιαγιά. Βέβαια τὰ περισσότερα κοριτσάκια ἔχουν γιαγιάδες, μόνο πού δὲν εἶναι ὅλες σὰν τὴ γιαγιά τῆς Νινέτας. Νά, ἓνα παράδειγμα: Ἡ γιαγιά τῆς Λίτσας (τῆς φιλενάδας τῆς Νινέτας... δὲν μπορεί νὰ μὴν τὴν ξέρετε, κείνο τὸ στρουμπουλὸ κοριτσάκι με τίς μαῦρες ἀφέλειες... τὸ πολὺ ἄταχτο, ναὶ καλὲ!...) ἡ γιαγιά τῆς Λίτσας λοιπὸν εἶναι μιὰ γιαγιά ψηλή, με μαῦρα μαλλιά κομμένα—φαντασθῆτε σὰν κορτσάκι—πού γίνεται ἔξω φρενὼν ὅταν ἡ Λίτσα ξεχνάει νὰ τὴν λέει Μανίτσα... Ἡ ὕστερα εἶναι ἡ γιαγιά τῆς Μαίρης. Ἀ, τοῦτη εἶναι βέβαια μιὰ ἀληθινὴ γιαγιά με τ' ἄσπρα τῆς μαλλιάκια. (καὶ ἄς τὰ κατσαρώνει λίγο μπροστὰ μπροστὰ) με τὰ γυαλιά της, καὶ τὸ αἰώνιο πλεχτὸ στὸ χέρι... ὦραϊά! Μὰ ὅλες αὐτὲς οἱ γιαγιάδες δὲ μοιάζουν διόλου, μὰ διόλου, με τὴ γιαγιά τῆς Νινέτας. Νά, ὁ λόγος:

Τὴν περίφημη αὐτὴ γιαγιά, ἡ Νινέτα δὲν τὴ ξέρει καθόλου. Πρῶτο παράδοξο. Πού ἀκούστηκε ἐγγονούλα νὰ μὴν ξέρη τὴν γιαγιά της; Δεύτερο, ὅταν θέλει νὰ ρωτήσῃ τὴ μαμμά, ἡ μαμμά ξαφνικὰ γίνεται σοβαρή, αὐστηρὴ σχεδόν, καὶ τῆς λέει πῶς ἡ δική της γιαγιά (μὰ βέβαια πού ἔχει!...) δὲν μένει στὴν ἴδια πόλη καὶ δὲν μπορεί νὰ τὴ δῇ. Ὁ πωσδήποτε αὐτὴ ἡ γιαγιά ὑπάρχει, ἡ Νινέτα εἶναι υπερβέβαιη γι' αὐτό. Να, γιατί:

Προχτὲς ἡ Νινέτα καθόταν σὲ μιὰ γωνιά καὶ ἔπαιζε με μιὰ κούκλα πούταν ἴδια σὰν τὴ Κοκκινόσκουφη τοῦ παραμυθιοῦ. Τὴν κούκλα αὐτὴ τῆς εἶπαν πῶς τῆς τὴν ἔστειλε ἡ γιαγιά της—αὐτὸ δὲν ἦταν ἀλήθεια, μὰ αὐτὴ δὲν τὸ ξέρει—πῶς μπορεί λοιπὸν νὰ στείλῃ δῶρα μιὰ γιαγιά πού δὲν ὑπάρχει;

Μὰ δὲν εἶναι μόνο αὐτό. Σταθῆτε, σὰς παρακαλῶ. Προπαντὸς νὰ μὴν εἰσατε ἀνυπόμονοι. Αὐτὸ εἶναι τρομερὸ ἐλάττω-

Η ΚΥΡΑ-ΜΑΡΘΑ

μα. Ἀφοῦ τὸ ξέρει καὶ ἡ Νινέτα...

Τί λέγαμε; Ἀ, ναί. Καθόταν λοιπὸν σὲ μιὰ γωνιά ἡ Νινέτα καὶ ἔπαιζε με τὴν κούκλα της. Βέβαια πού δὲν ἤθελε ν' ἀκούσῃ τίς κουβέντες τῶν μεγάλων· μὰ ξέρετε, ἡ Νινέτα ἔχει αὐτιά (ὅπως ὅλος ὁ κόσμος ἄλλωστε) κάτι μικρὰ νόστιμα ρόζ αὐτάκια, πού ἀκούνε περίφημα. Ἐτσι ἀρπαζαν ταῦτάκια τῆς Νινέτας αὐτὰ τὰ λόγια...

Καὶ ἐγὼ σοῦ λέω πῶς ἂν ἔδλεπε τὴ Νινέτα μας, ἡ καρδιά της θὰ μαλάκωνε. Εἶμαι βέβαιη γι' αὐτό... Ἐπιτέλους εἶναι γιαγιά της!...

Νά τὸ λοιπὸν πού ἔχει γιαγιά!... Καὶ ὅμως εἶναι τόσος καιρὸς πού βρισκόμαστε ἐδῶ, καὶ ἐντούτοις δὲν ἔκανε κανένα διάδημα γιὰ νά...

Τὴ συνέχεια δὲν τὴν ἀκουσε ἡ Νινέτα, μὰ κατάλαβε στὴν ἐντέλεια ἓνα πρᾶγμα: Πῶς ἡ γιαγιά βρισκόταν σ' αὐτὴ τὴν καινούργια πόλη πού ἔχουν ἐρθεῖ πρὶν ἀπ' ἓνα μῆνα. Αὐτὸ εἶναι βέβαιο. Τότε:

Στὴν κουβέντα τοῦ μαμμά καὶ τῆς μαμμάς ἦταν καὶ μιὰ λέξη πού δὲν τὴν κατάλαβε... πῶς τὴ λένε; Ἀ, ναί... ναί... ναί... «διάδημα» Μπὰ; τί εἶδους λέξη εἶναι αὐτή;

Ἀς εἶναι. Δὲ μπορεί νὰ τὰ νοιώθῃ καὶ ὅλα... ἐκτὸς πιά, ἂν μπορούσε ἀπ' αὐτὴ τὴ λέξη νὰ κατάλαβῃ καὶ τὰ ρέστα... Τὸ μυαλοῦδάκι τῆς Νινέτας δουλεύει, δουλεύει, ἐνῶ παίζει ἀδιάφορα με τὴν Κοκκινόσκουφίτσα της. Τῆς φορᾶει τὸ κόκκινο σκουφέτο της, τῆς φτιάχνει τὰ μαλλιάκια της, τῆς μιλάει τίς ὁλες... Καὶ μ' ὅλα ταῦτα τὸ μυαλό της εἶναι ἐκεῖ. Ἀχ, νὰ μπορούσε νὰ γνωρίσῃ καὶ αὐτὴ τὴν γιαγιά της!...

Κυρὰ-Μαρία, πές μου τὸ παραμύθι τῆς Κοκκινόσκουφίτσας!...

Μὰ σ' τόχῃ πεῖ τόσες φορές... δὲν τὸ ξέρεις πιά;...

Θέλω πάλι, τὸ θέλω...

Τί νὰ κάνῃ καὶ ἡ κυρὰ Μαρία; παρὰ ν' ἀκούῃ τὴ Νινέτα νὰ γκρινιάζῃ,

καλύτερα νὰ τῆς ξαναπῇ τὸ παραμύθι. Καὶ τ' ἄρχισε. Ἡ Νινέτα εἶναι ὄλο αὐτιά, ἀκούει... ἀκούει...

Καὶ ἡ Κοκκινόσκουφη, κυρὰ-Μαρία, πῆγε μόνη της στὸ δάσος γιὰ νὰ βρῇ τὴν γιαγιά της;...

Μόνη της βέβαια· γι' αὐτὸ παρ' ὀλίγο νὰ τὴ φάῃ ὁ λύκος.

Δὲν τὴν ἔφαγε ὅμως;

Ὅχι. Μὰ τί τ' ὄφελος; ἀφοῦ τραγάνισε τὴ νόνη της...

Καθόταν κοντὰ στὸ δάσος ἡ γιαγιά τῆς Κοκκινόσκουφης, ἔ, κυρὰ-Μαρία;...

Ναί, μὰ δὲ σ' τόπα;...

Ἡ δική μου γιαγιά πού κάθεται, κυρὰ-Μαρία, ἔ;...

Ὀὐμ, ἐδῶ σὰν νὰ ξεροκατάπιε ἡ νταντὰ τῆς Νινέτας, Στὴν ἀρχὴ δὲν τῆς ἔδωσε καμμιὰ ἀπάντηση. Μὰ ἡ Νινέτα, ἐκεῖ, ἐπιμένει.

Ἐ, κυρὰ Μαρία; πού κάθεται; Ὅθι ξέρης ἐσύ, ἀφοῦ μοῦ εἶπε ἡ μαμμά, πῶς πρὶν παντρευτεῖ με τὸ μαμμά, ἡ σουνα σὺ στὸ σπῆτι τους· ἔ, πού κάθεται λοιπὸν;

Μικρὸ παιδί τί θὰ καταλάβῃ; σκέφθηκε ἡ κυρὰ-Μαρία, καὶ δὲν τῆς λέω; Νά, πέρα ἐκεῖ στὸ δάσος, τῆς λέει τώρα δυνατὰ. Σ' ἓνα μικρὸ ἄσπρο σπιτάκι με κόκκινα σὰν τὴ φωτιά κεραμίδια, καὶ ἓνα κῆπο.

Κυρὰ-Μαρία!... καὶ μ' ἓνα κῆπο με πράσινα κάγγελα, ἔ; ἔ, κυρὰ Μαρία; Ναί, πού τὸ ξέρεις;...

Ἀχ, τώρα κατάλαβα! τώρα κατάλαβα!... ἄρχισε τραγουδιστὰ νὰ ξεφωνίζει ἡ Νινέτα, χοροπηδώντας σὰν κατωκάκι.

Ἀκουσε, κυρὰ-Μαρία μου, τῆς εἶπε ὕστερα σκαρφαλώνοντας στὰ γόνατά της· μιὰ μέρα πούχαμε πάει στὸ δάσος, διψάσα. Διψάσα πολύ. Ἀπὸ μικριὰ εἶδα ἓνα σπῆτι ἄσπρο με κόκκινα κεραμίδια καὶ πράσινα κάγγελα. «Μαμμά, πάμε ἐκεῖ νὰ μᾶς δώσουν νερό;» τῆς λέω. Πῶ, πῶ, πῶς ἔκανε ἡ Μαμμά!... Ὅχι, ὄχι, ἐκεῖ καθόνται κάτι ἄρρωστοι... πάμε, πάμε... καὶ με τραβοῦσε. Θέ μου, πῶς με τραβοῦσε... Καὶ ὅμως δὲν ἦταν ἄρρωστοι σ' αὐτὸ τὸ σπῆτι... ἦταν... τώρα κατάλαβα!...

Ἡ Νινέτα ἔχει ἓνα μεγάλο κρυφὸ σχέδιο. Σὲ κανένα, μὰ σὲ κανένα δὲν τὸ ἐμπιστεύθηκε... Ὅτε καὶ στὴ Μαμμά. Ἀφοῦ ἦταν τόσο βέβαιη πῶς ἂν τῆς τὸ λεγε, δὲν θὰ τὴν ἄφηνε;... Λοιπὸν: Κατάφερε καὶ τῆς ἔφτιαξαν (γιὰ τίς ἀποκρῆς, καλὲ!) ἓνα τέλειο κοστούμακι Κοκκινόσκουφίτσας... Ἡ μαῦρη κοντὴ φουστέλλα, ἡ μπλουζίτσα με τὰ ντυντελάκια, καὶ ἡ κατακόκκινη σκουφίτσα, τί τρέλλα! Τῆς πῆραν ἀκόμα καὶ ἓνα κομψὸ κοφινάκι γιὰ νὰ τὸ γεμίσῃ με λουλούδια τοῦ ἀγροῦ... Τὸ κοστού-

μάκι «φανερὰ» χρειάζεται γιὰ νὰ μασκαρευτῇ καὶ νὰ πάῃ στὶς φίλες της· «μυστικὰ» γιὰ νὰ πάῃ ἔτσι ὁμορφα ντυμένη, νὰ τὴ γνωρίσῃ ἡ γιαγιά της. Νά το τὸ μυστικὸ σχέδιο τῆς Νινέτας!... Νά, ποῖ εἶναι. Ὅθι τὰ καταφέρει ἄραγε;...

Σήμερα ὄλο τὸ πρωινό, κλεισμένη στὴν κάμαρά της, καταστρώνει τίς λεπτομέρειες. Ὅθι τὸ σκάση τὸ μεσημέρι μετὰ τὸ φαγητό. Ὅθι ντυθῇ με τὸ κοστούμακι της (ἀφοῦ εἶναι Κυριακή, μαμμά!) καὶ θὰ πάῃ νὰ παίξῃ λίγο στὸν κῆπο (δὲ θὰ κάνω ἀταξίες, σὰς βεβαιῶ!) καὶ τότε... τότε...

Ὅλα γίναν ὅπως τὰ λογάριασε. Ἡ μαμμά δὲν ἔφερε καμμιὰ ἀντίρρηση, καὶ ὅταν ἄρχισε νὰ παίξῃ «κοντοῖνα» με τὸ μαμμά, ἡ Νινέτα γλύστρησε στὸν κῆπο. Δὲν κάθισε πολλὴ ὥρα ἐκεῖ· μόλις βεβαιώθηκε πῶς κανένας δὲν ἔδλεπε, ἡσυχά-ἡσυχά βγήκε στὸ δρόμο. Στὴν ἀρχὴ περπατοῦσε διαταχτικά, ἀργά, σὰν κάτι νὰ ζητοῦσε· μ' ἀφοῦ προχώρησε λίγα βήματα, ἄρχισε νὰ τρέχῃ σὰν τὴν τρελλή, γρήγορα-γρήγορα νὰ φτάσῃ.

Καὶ νά, φάνηκε τὸ πλατὺ καταπράσινο δάσος. Ἀν ἦταν λίγα χρόνια πρὶν, θὰ φοβόταν νὰ μπῇ μόνη της μέσα. Λύκος, βρυκόλακες, ποῖος ξέρει τί μπορούσε νὰ βρῇ ἀνάμεσα ἀπ' τὰ σκοτεινὰ δέντρα, τὰ πανύψηλα! Μὰ τώρα, πούναι ἓνα γνωστὸ κορίτσι ἔξη χρονῶν, ξέρει πῶς ὅλ' αὐτὰ εἶναι παραμύθια. Εἶναι μιὰ Κοκκινόσκουφη τώρα ἡ Νινέτα, μὰ εἶναι ἐντέλως σίγουρη πῶς δὲ θὰ συναντήσῃ κανένα λύκο μ' ἀνθρώπινη λαλιά στὸ δρόμο της... Καὶ προχωρεῖ, προχωρεῖ. Τὰ πόδια της πατοῦν στερεὰ στὸ ἔδαφος τὸ στρωμένο με φύλλα ξερά, μὰ δὲν ξέρει τί νὰ κάνῃ τὸ ἀριστερό της χέρι. Μὲ τὸ δεξιὸ βαστάει τὸ κοφινάκι, τ' ἄλλο εἶχε τόσο συνηθίσει νὰ τὸ ἔχει πάντα χωμένο στὸ γαντοφορεμένο χέρι τῆς μαμμάς, πού τώρα πού πάει μοναχὴ της, τὸ ἀφίνει σὰν παράλυτο, σὰν ξεκρέμαστο, σὰν μικρὸ πληγωμένο πουλάκι... τὸ χέρι της.

Προχωρεῖ... Μὰ τὸ δάσος εἶναι μεγάλο, καὶ ὕστερα ἀκούει τόσες ἀγνωστες σιγαλὲς φωνές! Εἶναι φύσημα τ' ἀγέρα; εἶναι κελαϊδήματα πουλιῶν; εἶναι ἀόρατες νεράιδες πού μιλάνε; Ποῖος ξέρει. Καὶ ἡ Νινέτα προχωρεῖ, ἐρευνώντας πάντα τὸ πράσινο διάστημα με τὰ μεγάλα γαλάζια μάτια της, ἐρευνώντας νὰ βρῇ, νὰ ἰδῇ κάπου νὰ ξεπροβῇ τ' ἄσπρο χαμηλὸ σπιτάκι με τὰ κόκκινα κεραμίδια καὶ τὰ κάγγελα τὰ πράσινα στὸν κῆπο. Ἐκεῖ γεμίζει τὸ κοφινάκι της με ἀγριολούλουδα μικρά, δειλὰ ἀγριολῶδουλα, γιὰτὶ αὐτὴ τὴν ἐποχὴ, μ' ὄλο ὑπάρχουν οὔτε παπαρούνες, οὔτε μαργαρίτες, οὔτε κυκλάμινα. Μὰ τὸ γεμίσει με τὰ ταπεινὰ κιτρινωπὰ ἀνθάκια, πού δὲν ἔχουν ὄνομα, μὰ πού μ' ὅλα ταῦτα

στολίζουν τόσο νόστιμα τὸ μικρὸ-μικρὸ της κοφινάκι.

Καὶ προχωρεῖ ὁλοένα σ' ἀτέλειωτο δάσος. Ξαφνικὰ βάζει μιὰ μεγάλη φωνή. Μὰ δὲν εἶναι λύκος κείνο τὸ φοβερὸ ζῶο ἐκεῖ μέσα στὰ χαμόκλαδα; Κατατρομαγμένη ἄρχισε νὰ τρέχῃ, ἐνῶ τῆς φαίνεται πῶς ὁ λύκος, ὁ λύκος τοῦ παραμυθιοῦ τῆς Κοκκινόσκουφης, τῆς φωνάζει με φοβερὴ φωνή:

— Στάσου καὶ σ' ἔφτασα!...

Τρέχει, τρέχει ἡ Νινέτα καὶ ὁ λύκος (δὲν εἶναι παρὰ ἓνα μεγάλο λυκόσκυλο, μὰ ἔτσι τῆς φαίνεται τῆς τρομαγμένης μικρῆς) ὁ λύκος τρέχει παιχνιδιάρικα ἀπὸ πίσω της!...

Τρέχει ἡ Νινέτα, καὶ ἄξαφνα ἀνασαινεῖ ξαλαφρωμένη. Νά, ἐπιτέλους ἓνας πραγματικὸς ἄνθρωπος κάτω ἀπὸ τὴν σκιά ἐνὸς γέρικου πεύκου. Εἶναι μιὰ ἡλικιωμένη κυρία, με γκριζὰ μαλλιά, πού πλέκει ἡσυχά-ἡσυχά. Ἡ Νινέτα τρέχει κοντὰ τῆς μ' ἀνακούφιση.

Φυλάξτε με, κυρία! ἓνας λύκος! Μὰ ἡ κυρία γελάει ἀγαθὰ, χαϊδεύει στὰ μαλλιά τὴ Νινέτα καὶ τῆς λέει νὰ μὴ φοβάται.

Δὲν εἶναι λύκος, παιδάκι μου, εἶναι ὁ σκύλος μου.

Καὶ τοῦ φωνάζει:

— Βόλφ! Βόλφ!... Ἐδῶ!

Πειθήνιο τὸ ζῶο, κουλουριάζεται: στὰ πόδια τῆς γριᾶς κυρίας.

Ἡ Νινέτα εἶναι ἀκόμα τρομαγμένη καὶ δὲν ἐννοεῖ νὰ ξεκολλήσῃ ἀπ' τὴν «καλὴ γριά κυρία».

Τὴ ρώτησε αὐτὴ, πῶς ἓνα τόσο καλὸ κοριτσάκι, ὅπως φαίνεται ἡ Νινέτα, γυρίζει μόνη της μέσα στὸ δάσος... μα-σκαρεμένο!

Καὶ ἡ Νινέτα, ἄθελά της, — εἶναι ὁ τρόπος; εἶναι ἡ μοναξιά; — ἀρχίζει νὰ λέῃ τὸ μεγάλο της μυστικὸ στὴν καλὴ κυρία: πῶς ἔχει καὶ αὐτὴ μιὰ γιαγιά, (μὰ πού, ὅπως φαίνεται, εἶναι θυμωμένη μαζί τους καὶ δὲν τοὺς βλέπει) καὶ πῶς βάλθηκε ἡ Νινέτα νὰ τὴ γνωρίσῃ, καὶ πῶς σκέφθηκε νὰ ντυθῇ Κοκκινόσκουφη γιὰ νάναί πιδ ὁμορφὴ ν' ἀρέσῃ στὴν γιαγιά, καὶ πῶς γέμισε τὸ κοφινάκι της λουλούδια νὰ τῆς χαρίσῃ, καὶ πῶς...

Μὰ ἡ Νινέτα, συναρπαγμένη ἀπ' τὴ διήγησή της, δὲν προσέχει τὴν καλὴ γριά κυρία, πού μόλις ἄρχισε ἡ μικρούλα νὰ μιλάει... τρέμει... συγκινεῖται... προσπαθεῖ κάτι νὰ πῇ, μὰ σωμαίνει, γιὰτὶ ἡ φωνὴ της δὲ μπορεί νὰ βγῇ ἐλεύθερα. Καὶ ἡ Νινέτα λέει ἀκόμα πῶς θέλει πολὺ νὰ γνωρίσῃ τὴν γιαγιά της, πού τὴν ἀγαπᾷ δῆλως νὰ τὴν ξέρῃ. Καὶ τότε βλέπει ξαφνικὰ στὸ πρόσωπο τὴν καλὴ κυρία... τὴ βλέπει πού χαμογελάει γλυκά, καὶ πού χοντρὰ δάκρυα κυλᾶνε στὰ ρυτιδωμένα της μάγουλα. Πάει κάτι νὰ ρωτήσῃ ἡ Νινέτα, μὰ δὲν προφταίνει, γιὰτὶ ἡ καλὴ γριά

κυρία τὴν κλείνει ὁλόκληρη στὴν ἀγκαλιά της καὶ τὴν πνίγει στὰ φιλιὰ...

Ἡ Νινέτα ἐπιτέλους βρῆκε τὴν γιαγιά της!...

ΛΙΑ ΚΑΡΑΚΑΛΟΥ

ΧΙΛΙΑ ΜΥΡΙΑ

ΤΣΙ-ΡΙ-ΜΠΙΝ

Ἦταν ὁ καιρὸς τοῦ Ρωσοῦ-ἑλληνικοῦ πολέμου. Ἐνας παλιὸς ἀθηναῖος δημοσιογράφος, πού ἐνόμιζε ἡ ἡμερὴ νὰ δειχῇ πῶς τὰ ξέρε ὅλα, ἔγραφε καθεμέρια στὴν ἑφημερίδα γιὰ τίς μάχες, τίς ἐκρίνε καὶ ἔδινε συμβουλὲς στοὺς ἀρχιστράτηγους. Μ' ἐν' ἄρθρο του μάλιστα, πού ἐπιγραφόταν «Νοτιώτερον, Κουροπάτιν!» — Κουροπάτιν λεγόταν ὁ Ρῶσος ἀρχιστράτηγος — γέλασαν οἱ δημοσιογραφικοὶ κύκλοι πολὺ.

Τὸν ἴδιο καιρὸ, παίζοταν στὴν Ἀθήνα μιὰ Ἐπιθεώρηση, καὶ ἓνα της τραγουδάκι πού λεγόταν «Τσι-ρι-μπίν», εἶχε γίνε δημοτικώτατο. «Τσι-ρι-μπίν» ἀκουγες ὅπου στεκόσουν. Καὶ μόνο ὁ παλιὸς δημοσιογράφος, ἀπορροφημένος, φαίνεται, ἀπὸ τὸν πόλεμο, δὲν τὸ εἶχε ἀκούσει ποτέ...

Μιὰ μέρα, στὸ καφενεῖο, μερικοὶ λόγιοι καὶ δημοσιογράφοι εἶχαν στὴ μέση τους τὸν συμβουλάτορα αὐτὸν τοῦ Κουροπάτιν καὶ ἔκαναν γοῦστο με τίς παπαρδέλες πού ἔλεγε γιὰ τίς κινήσεις τῶν ἀντιπάλων στρατευμάτων. Εἶχε ἀπλώσει μάλιστα στὸ τραπέζι καὶ ἓνα χάρτη τῆς Ἀσίας, καὶ ἔδειχνε τοὺς δρόμους πού ἔπρεπε νὰ πάρῃ ὁ Κουροπάτιν γιὰ νὰ νικήσῃ. Ἐκεῖ ἦταν καὶ ὁ κ. Γ. Πώπ, νέος τότε δημοσιογράφος καὶ πειρακτῆριο... Ἀκουγε τὸν γηραιὸ του συνάδελφο με μεγάλη τάχα προσοχὴ καὶ παρακολουθοῦσε τίς κινήσεις τῶν δαχτύλων τοῦ πᾶν στοὺς χάρτη. Ἀξαφνα τὸν διακόπτει:

— Σταθῆτε, σὰς παρακαλῶ! Ἐδῶ κοντὰ δὲν εἶναι καὶ τὸ... Τσι-ρι-μπίν;

Καὶ ἐκεῖνος, με ἀγανάκτηση: — Ἀμαθῆστατε! ἀγεωγράφητε!... Μὰ τίποτα δὲν θὰ μᾶθετε ποτέ σὲς οἱ νέοι; Τὸ Τσι-ρι-μπίν, κύριε, εἶναι... νοτιώτερον!

Ο ΑΝΑΝΙΑΣ

ΦΤΩΧΟΛΟΓΙΑ

Εἶν' ἄρρωστη ἡ μητέρα βαρεῖα ἀπὸ τὴ Δευτέρα. Καθὼς ἔχει κερῶσει, μὴ δὲ θὰ ἐμπερῶσῃ;...

Καμένη μου Φανούλα, θὰ μείνῃς ὁρφανούλα; ποῖος ξέρει καὶ σὲ τίνο; τὰ χέρια θὰν' ὁ Ντίνος!

Γ. ΚΟΤΣΙΟΥΛΑΣ

ΑΓΟΡΙΑ ΚΑΙ ΚΟΡΙΤΣΙΑ

ΔΙΗΓΗΜΑΤΑ ΥΠΟ ΑΝΑΤΟΛ ΦΡΑΝΣ

Β'.

Στὰ χωράφια

Ἦτορ' ἀπ' τὸ πρῶνδ κολατσιό, ἡ Κατερίνα πῆγε στὸ λειβάδι μὲ τὸ Γιάννη, τὸ μικρούλη της ἀδερφό. Ὅταν ξεκίνησαν, ἡ ἡμέρα ἔμοιαζε νέα καὶ δροσερή σὰν κι' αὐτοὺς. Ὁ οὐρανὸς δὲν ἦταν δλότελα γαλάζιος· περισσότερο ἦταν γκρίζος· μὰ μὲνα γκρίζο πιδ γλυκὸ ἀπ' ὅλα τὰ γαλάζια τοῦ κόσμου. Ἀκριβῶς τὰ μάτια τῆς Κατερίνας εἶναι ἀπ' αὐτὸ τὸ γκρίζο, καὶ θαρρεῖς πὼς εἶναι καμωμένα ἀπὸ ἓνα κομμάτι πρῶνδ οὐρανοῦ.

Ἡ Κατερίνα κι' ὁ Γιάννης προχωροῦν δλομόναχοι στὸ λειβάδι. Ἡ μητέρα τους δουλεύει στὸ χτήμα· δὲν ἔχουν ὑπέρτερα νὰ τοὺς δῇγη, κι' οὔτε πὸς τὴ χρειάζονται. Ξέρουν τὸ δρόμο τους· τοὺς εἶναι γνώριμα τὰ δάση, τὰ χωράφια κι' οἱ λόφοι. Ἡ Κατερίνα ξέρεῖ νὰ βρῖσκη τὴν ὥρα τῆς ἡμέρας κοιτάζοντας τὸν ἥλιο, καὶ μαντεύει κάθε-λογῆς μορφα μυστικὰ τῆς φύσης, πὸς οὔτε νὰ τὰ φανταστοῦνε μποροῦν τὰ παιδιὰ τῆς χώρας. Κι' ὁ Γιαννάκης ἀκόμη καταλαβαίνει πολλὰ πράγματα γιὰ τὰ δάση, τίς λίμνες καὶ τὰ βουνά, γιατί ἡ μικρούλα του ψυχὴ εἶναι ψυχὴ ἀγρότης.

Ἡ Κατερίνα κι' ὁ Γιάννης περπατοῦν στὰνθισμένο λειβάδι. Περπατώντας ἡ Κατερίνα φτιάκει ἓνα μπουκέτο. Μαζεύει γαλαζούλια, παπαρούνες, ἀνεμῶνες καὶ κυκλάμινα. Κόβει ἀκόμη ἀπ' αὐτὰ τὰ μενεξελιά λουλούδια, πὸς φυτρώνουν ἓνα-γύρο στὰ σπαρμένα σῆρα χωράφια καὶ πὸς τὰ λένε «καθρεφτάκια τῆς Ἀφροδίτης». Κόβει σκοῦρα στάχνα, γαλατοχόρταρα καὶ πελαργόκονια καὶ κρίνα τοῦ κάμπου, πὸς οἱ λευκὲς καμπανούλες τους ξεχύνουν, μὲ τὴν πιδ ἀλαφρὴ πνοούλα, ἓνα μύρο ἡδονικό. Ἡ Κατε-

«Ἡ Κατερίνα κι' ὁ Γιάννης προχωροῦν δλομόναχοι...» (Σελ. 546, στ. α'.)

ρίνα ἀγαπᾷ τὰ λουλούδια γιατί τὰ λουλούδια εἶναι ὠραία. Τάγαπᾷ ἀκόμη γιατί εἶναι στολίδια. Εἶναι μιὰ ἀπλὴ παιδούλα, πὸς τὰ ὠραία της μαλλιά εἶναι κρυμμένα κάτω ἀπὸ μιὰ σκοῦρα σκοῦφια. Ἡ βαμπακερή της ποδίτσα ἀφῆνε νὰ φαίνεται ἓνα μονοκόμματο φουστανάκι· φορεῖ ξυλοπάπουσα. Δὲν ἔχει δεῖ πλούσια φορέματα παρὰ μόνο στίς εἰκόνες τῆς Παναγίας καὶ τῆς Ἀγίας Αἰκατερίνης στὴν ἐκκλησίᾳ τῆς ἐνορίας.

Μὰ εἶναι μερικὰ πράγματα πὸς τὰ κορίτσια τὰ ξέρουν ἀφότου γεννηθοῦν. Ἡ Κατερίνα ξέρεῖ πὼς τὰ λουλούδια εἶναι χαριτωμένα στολίδια καὶ πὼς οἱ ὠραῖες κυρίες, πὸς βάζουν μπουκέτα στὸ στήθος τους, γίνονται ἀκόμη πιδ ὁμορφες. Συλλογίζεται πὼς πρέπει νὰ εἶναι ὠραία στολισμένη τούτῃ τῇ στιγμῇ, ἀφοῦ

«Ἡ Κατερίνα κάθεται καὶ σκορπίζει πάνω της τὰ λουλούδια». (Σελ. 546, στ. γ'.)

φορεῖ ἓνα μπουκέτο πιδ μεγάλο ἀπ' τὸ κεφάλι της. Οἱ ἰδέες της εἶναι φανταχτερὲς καὶ μυρωμένες σὰν τὰ λουλούδια. Εἶναι ἰδέες πὸς δὲν ἐκφράζονται μὲ λόγια. Τὰ λόγια δὲν ἔχουν τίποτα ἀρκετὰ ὠραῖο γι' αὐτό. Χρειάζονται σκοποὶ τραγουδιῶν, οἱ πιδ ζωηροὶ κι' οἱ πιδ γλυκεροὶ σκοποὶ, τὰ πιδ πρόσχαρα τραγούδια. Λοιπὸν ἡ Κατερίνα τραγουδεῖ, μαζεύοντας τὰ λουλούδια της: «Θὰ πάω στὸ δάσος μοναχούλα» καὶ «θὰ τοῦ δώσω τὴν καρδιά μου, τὴν καρδιά μου θὰ τοῦ δώσω».

Ὁ Γιαννάκης εἶναι ἀλλοιώτικος χαρακτήρας. Συλλογίζεται διαφορετικὰ πράγματα. Εἶναι τύπος ἀνοιχτόκαρδος· δὲ φορεῖ ἀκόμη πανταλόνια, μὰ τὸ πνεῦμα του ξεπερνᾷ τὴν ἡλικία του, καὶ δὲν εἶναι πνεῦμα πιδ χαριτωμένο ἀπὸ δαῦτο. Ἐνῶ μὲ τὸν χέρι κρατᾷ τὴν ποδιά τῆς ἀδερφῆς του, ἀπὸ φόβο μὴν πέσει, μὲ τᾶλλο τινάζει τὸ καμουτί του μὲ δύναμη γεροῦ παληκαριοῦ. Ζήτημα εἶναι

«Περπατώντας, ἡ Κατερίνα φτιάκει ἓνα μπουκέτο». (Σελ. 546, στ. α'.)

ἂν ὁ πρῶτος παραγίδς τοῦ πατέρα του κάνει τὸ δικό του καμουτί νὰ κροταλίζη καλύτερα ὅταν, φέρνοντας τᾶλγο ἀπ' τὸ ποτάμι, ἀπαντᾷ τὴν ἀρραβωνιαστικιά του. Ὁ Γιαννάκης δὲν ἀποκοιμῆται σὲ ἀπαλὴ ὄνειροπόληση. Δὲ νοιάζεται γιὰ ἀ-

γριολούλουδα. Γιὰ τὰ παιχίδια του συλλογίζεται δύσκολες δουλειές. Ὁνειρεύεται κάρρα λασπωμένα κι' ἄλογα ξεμέννα, πὸς τρέχουν στὴ φωνή του καὶ κάτω ἀπ' τὰ χτυπήματά του.

Ἡ Κατερίνα κι' ὁ Γιάννης περάσαν τὰ λειβάδια κι' ἀνέβηκαν στὸ λόφο, σ' ἓνα ψηλὸ μέρος, ἀπ' ὅπου βλέπανε ὅλα τὰ σπιτία τοῦ χωριοῦ, σκορπισμένα μέσ' στίς φυλλωσιές, καὶ στὸν ὀρίζοντα τὰ καμπαναριά ἑξὶ ἐνοριῶν. Ἐδῶ, βλέπουνε πὼς ἡ γῆ εἶναι μεγάλη. Ἐδῶ καλύτερα παρὰ σ' ὅποιὸδήποτε μέρος, ἡ Κατερίνα καταλαβαίνει τίς ἱστορίες πὸς τῆς ἐμάθαιναν, τὴν περιστέρᾳ τοῦ Νῶε, τοὺς Ἰσραηλίτες στὴ γῆ τῆς ἐπαγγελίας, καὶ τὸν Ἰησοῦ νὰ πηγαίνει ἀπὸ πόλη σὲ πόλη. — Ἀς καθίσουμε ἐδῶ, λέει.

Κάθεται. Ἀνοίγοντας τὰ χέρια, σκορπίζει πάνω της τὰ λουλούδια. Μυρίζει δλόκληρη κι' οἱ πεταλούδες ἀρχίσανε κιάλας νὰ φτερουγίζουν δλόγυρά της. (Ἀκολουθεῖ)

ΓΙΑΝΝΗΣ ΚΟΥΓΙΟΥΛΗΣ

Η ΜΙΚΡΗ ΑΙΝΩΣΤΗ

ΜΥΘΙΣΤΟΡΗΜΑ ὑπὸ I. DE KERANY

— Συνέχεια ἀπὸ τὸ προηγούμενο —

Καὶ πρόσθεσε:

— Στὸ μεταξύ, ἐγὼ κι' ὁ ἀρχηγὸς των θ' ἀρχίσουμε ν' ἀναζητοῦμε τὴν Γκῶτ...

— Φυλαχτήτε καλά! Εἶναι τόσο κακὴ.

Ὁ κ. Σαρσέν χαμογέλασε.

Ἀφοῦ βεβαιώθηκε πὼς ἦταν ἀδύνατο νὰ ξυπνίσῃ τοὺς δυὸ ἄντρες πὸς φαι-

λυθρύλητη καταπαχτή, ἀπ' ὅπου εἶδαμε στὴν ἀρχὴ νὰ παρουσιάζονται οἱ γιοὶ τῆς Γκῶτ.

Ὁ κ. Σαρσέν χώθηκε ἐκεῖ μαζί μὲ τρεῖς ἄλλους κρατώντας ἓνα φανάρι στὸ ἓνα χέρι κι' ἓνα πιστόλι στ' ἄλλο. Ἐνας ἄλλος φύλακας ἀνάλαβε νὰ φυλάξῃ τὴν εἴσοδο τοῦ σπιτιοῦ.

Ἡ πόρτα συγκοινωνοῦσε μ' ἓνα θολωτὸ ὑπόγειο, πὸς ἡ κατασκευὴ του χρονολογιόταν ἀπὸ μιὰ ἐποχὴ παλιότερη ἀπὸ τὴν ἐποχὴ πὸς θὰ χτίστηκε τὸ σπιτί. Ὁ κ. Σαρσέν, πὸς ἀνακατενόταν ἀρκετὰ μὲ τὴν ἀρχαιολογία, σχημάτισε τὴ γνώμη πὼς τὸ ὑπόγειο αὐτὸ ἀποτελοῦσε μέρος κάποιου παλιοῦ χτίριου πὸς καταστράφηκε ἀπ' τὸν καιρό.

«Ἡ Ἰουλιανὴ πέρασε σκληρὲς στιγμὲς ἀγωνίας...» (Σελ. 534, στ. β'.)

νόγταν βυθισμένοι σὲ μιὰ βαθειὰ νάρκη, πῆρε κατὰ μέρος τὸ φύλακα πὸς τοῦ εἶχε πρωτομιλήσει καὶ πὸς γνώριζε τὸ θάρος του καὶ τὴ νοημοσύνη του. Τὸν ἐπληροφόρησε μὲ λίγα λόγια γιὰ ὅσα εἶχαν συμβεῖ καὶ συμπεραίνοντας τοῦ εἶπε:

— Ἡ γνώμη μου εἶναι ν' ἀφήσετε δυὸ δυὸ ἀπ' τοὺς συντρόφους σας μὲ τὸ σκοπὸ ν' ἀπομονώσουν τὴν Γκῶτ σὲ περιπαιωση πὸς θὰ εἶναι τὴν τόλμη νὰ παρουσιαστῇ. Ἐμεῖς νὰ πάρουμε τοὺς ἄλλους καὶ νὰ πᾶμε στὴν καλύβα τῆς γριάς. Τὰ στοιχεῖα πὸς τὴν ἐπιδαρύνουν εἶναι ἀρκετὰ σοβαρὰ καὶ μποροῦν νὰ στηρίξουν μιὰ νόμιμη κατηγορία ἐναντίον της...

Ὁ φύλακας ὑπάκουσε πρόθυμα στὴ γνώμη τοῦ κ. Σαρσέν καὶ ἡ μικρὴ συντροφιά πῆρε δρόμο.

Κλίτς, κλίτς!.. ἡ βροχὴ ἔσταζε στὰ ρούχα τους κι' ὁ ἀγέρας σφύριζε δλοένα δυνατώτερος. Κάτω ἀπ' τὴν ἀμυδρὴ λάμψη τῶν φῶτων, τὸ σπιτάκι φαίνεταν βυθισμένο σὲ πένθος. Ὅλα φαίνονταν ἀφημένα στὴν τύχη τους. Ἡ πόρτα καὶ τὸ παράθυρο ἦταν ἀνοιχτά.

Ὁ κ. Σαρσέν θυμήθηκε τὴν προειδοποίηση τῆς Ἰουλιανῆς καὶ προχώρησε μέσᾳ μ' ἓνα ἐλαφρὸ καρδιοχτύπι, θεωρώντας ὑποχρέωσή του νὰ παραδώσῃ στὴ δικαιοσύνη τὴν ἄθλια ἐκείνη γριά, γιὰ νὰ λευτερώσῃ μιὰ γιὰ πάντα τὴ θυμιούλα ἀπ' τὰ χέρια της.

Μόλις μπῆκε, ἐπιδόθηκε μαζί μὲ τοὺς φύλακες σὲ μιὰν ἐπίμονη ἀναζήτηση, πὸς τὸν ὀδήγησε ν' ἀνακαλύψῃ τὴν πο-

Ἡ τύχη θὰ τὸ εἶχε φέρεῖ, χωρὶς ἀμφιβολία, νὰ τὸ ἀνακαλύψουν τὰ παιδιὰ τῆς Γκῶτ, κι' ἴσως ἡ σύμπτωση αὐτὴ θὰ τοὺς ἐσπρωξε ν' ἀκολουθήσουν τὸ δόλιο κι' ἐπικίνδυνο ἐπάγγελμά τους.

Πέρα ἀπ' αὐτὸ τὸ ὑπόγειο ἀπλωνόταν ἓνα εἶδος σκοτεινοῦ διαδρόμου. Οἱ

«Ἐκεῖ πάνω, στὴν ἀπόκρημνη ἀκτὴ, μιὰ λάμψη ἀντίφεξε στὸ σκοτάδι...» (Σελ. 534, στ. γ'.)

τέσσερις ἄντρες, προχωρώντας παραμέσα, κατάλαβαν ἀπὸ ἓνα ὑπόκωφο μουγκρητό, πὸς δυνάμωνε ἀπὸ λεπτὸ σὲ λεπτό, πὼς ἐξύγωναν πρὸς τὴ θάλασσα.

Στὸ τέλος βγήκαν σ' ἓναν κολλίτικο περικλεισμένον ἀπὸ πελώριους βράχους, πὸς τὸν ἐπροσάτευν ἀπὸ τὸν ἀέρα τοῦ

πελάγου κι' ἀπὸ τ' ἀδιάκριτα μάτια... Ὁ στενὸς διάδρομος κατέληγε σ' ἓνα ἀνοιγμα τόσο στενὸ καὶ τόσο καλὰ κρυμμένο, πὸς ἦταν ἀδύνατο νὰ τὸ διακρίνουν ἀπ' ἔξω. Κι' ἔτσι οἱ τελωνοφύλακες ἐξήγγισαν πὼς εἶχαν περάσει καμμιὰ ἑκατοστὴ φορὲς ἀπὸ κεῖ χωρὶς νὰ ὑποφιαστοῦν τὴν ὑπαρξὴ του.

Αὐτὸν λοιπὸν τὸν ὑπόγειο δρόμο χρησιμοποιοῦσαν τὰ παιδιὰ τῆς Γκῶτ, γιὰ νὰ ἐπαρκοῦν στίς ἀνάγκες τοῦ παρανόμου ἐμπορίου τους. Σὲ μερικὲς περιπτώσεις κατέφευγαν καὶ στὸ περίφημο ἀμαξάκι, πὸς ἀκουγόταν τὴ νύχτα νὰ τρίβῃ κι' ἔκανε τοὺς ἀφελεῖς νὰ πιστεῦν πὼς ἦταν τὸ καρτσάκι τοῦ θανάτου.

Ἀφοῦ ἐρεῦνησαν τὸ μικρὸ λιμανάκι, χωρὶς νὰ βροῦν ἐκεῖ τὸ παραμικρὸ ἴχνος ἀνθρώπινης παρουσίας, ὁ κ. Σαρσέν κι' οἱ φύλακες ἐτοιμάστηκαν νὰ γυρίσουν πίσω, ὅταν μιὰ κραυγὴ ξέφυγε ἀπ' τὸν πυργοδεσπότη:

— Κοιτάξτε κεῖ κάτω!

Κάτω ἀπὸ τὴ λάμψη μιᾶς ἀστραπῆς, ξεχώρισε, σὲ μικρὴ ἀπόσταση ἀπὸ τὴν ἀκρογιαλιά, μιὰ μικρὴ βάρκα πὸς ἔφευγε μ' ὀλάνοιχα πανιά, σὰν ἓνας γλάρος παρασυρμένος ἀπ' τὸν ἀνεμο.

Μιὰ μεγάλη σκοτεινὴ σιλουέττα διαγράφηκε στὴ λευκότητά των λυμένων πανιῶν.

— Εἶναι ἡ Γκῶτ! φώναξε ὁ κ. Σαρσέν. Θέλησε νὰ μᾶς ξεφύγῃ, ἀλλὰ πρέπει νὰ νῆαι τρελλὴ γιὰ νὰ ταξιδεύῃ μὲ τέτοιον καιρό...

Ἐνα δυνατό γέλιο τοῦ ἀποκρίθηκε. Ἡ ἴδια ἀ-

στραπὴ ἔδειξε καὶ τοὺς τελωνοφύλακες στὴ γριά, πὸς γελοῦσε μαζί τους, κἀνοντάς τους διάφορα ἀστεῖα, χοροῖ-

δευτικά σχήματα.

— Ὁ Θεὸς νὰ τὴ λυπηθῇ! εἶπε ἀναστενάζοντας ὁ κ. Σαρσέν.

— Ἀμήν! ἔκαμαν οἱ τρεῖς ἄντρες βγάζοντας τὰ καπέλλα τους.

Μὲ τὴν καρδιά σφιγμένη, κοιτάζαν αὐτὴ τὴν κακὸτροπὴ γυναῖκα πὸς πῆγαινε δλομόναχη στὴ μανιασμένη θάλασσα, μὴν ἔχοντας γιὰ ὀδηγὸ ἀνάμεσα στοὺς σκοπέλους, παρὰ τὸ φάρο πὸς εἶχε εὐχρηθεῖ νὰ σθυστῇ ἡ ἴδια καὶ πὸς εἶχε διατηρήσει τὸ φῶς του, μὲ κίνδυνο σχεδὸν τῆς ζωῆς της, ἡ τολμηρὴ κόρη πὸς τόσα εἶχε ὑποφέρει ἐξαιτίας της.

(Ἀκολουθεῖ)

ΑΘΗΝΑ-ΓΚΑΙ ΕΠΙΣΤΟΛΑΙ

Ο ΚΑΤΑΚΛΥΣΜΟΣ

Ἀγαπητοί μου,

ΜΙΛΟΥΣΑΝ κάπου για τὸν κατακλυσμὸ τῆς Κίνας καὶ τὰ ἑκατομμύρια τῶν ἀνθρώπων ποὺ πνίγηκαν ἢ πέθαναν ἀπ' τὴν πείνα καὶ τὴς ἐπιδημίας στὴν ἐπίγεια αὐτὴ Κόλαση ποὺ λέγεται Γιάγκ-Τσέ-Κιάγκ. Καὶ κάποιος εἶπε:

— Ὁχ, ἀδερφέ, τί μὲ νοιάζει γιὰ τὴν Κίνα καὶ τοὺς Κινέζους! Ἄλλο τόσο θὰ μ' ἐνοιάζε, ἂν γινόταν κατακλυσμὸς στὸ Φεγγάρι!

Ἀλήθεια, ἡ Κίνα εἶναι τόσο μακριὰ κι' οἱ Κινέζοι τόσο διαφορετικοὶ ἀπὸ μᾶς! Καὶ θυμοῦμαι τώρα ἓνα συλλογισμὸ τοῦ γάλλου φιλόσοφου Ντεκάρτ — τοῦ Καρτεσιού, ὅπως τὸν ἐξελληνίσαν οἱ δασκάλοι — ποὺ τόσο μὲ σταμάτησε δταν διάβαζα τὸ περίφημο βιβλίο του «Λόγος περὶ Μεθόδου». Στὴν ἀρχή, ὁ Ντεκάρτ λέει ὅτι, γιὰ νὰ φιλοσοφήσῃ κανεὶς, πρέπει νὰ παλλαχθῇ πρῶτα ἀπὸ τὰνθρώπινα ἐλαττώματα, τὴς προλήψεις καὶ τὴς ἀδυναμίας. Ἀνάμεσα στᾶλλα, κι' ἀπὸ τὸν ἐπιθυμία καὶ τὸ φθόνο ποὺ τοῦ γεννοῦν τὰ καλὰ, τὰ πλούτη τοῦ ἄλλου.

Γιατί ὁ γείτονάς μου νᾶχῃ τέτοιο μέγαρο, κι' ἐγὼ νὰ κάθουμαι σ' ἓνα καλὸ ὄχι; Ναι, ἀλλὰ τὸ μέγαρο αὐτὸ τὸ ποθῶ καὶ τὸ φθονῶ μόνο γιατί τὸ βλέπω μπροστὰ μου, ἀντίκρου μου. Ἄν ἦταν σ' ἄλλη γειτονιά, σ' ἄλλη πόλη, σ' ἄλλη χώρα, θὰ τὸ φθονοῦσα; Συλλογίστηκα ποτὲ νὰ φθονήσω ἓνα μέγαρο, ἓνα παλάτι τῆς Κίνας; Ὁχι βέβαια! Ἐ, ἂς ὑποθέσω πὼς καὶ τὸ μέγαρο τοῦ γείτονά μου βρίσκειται στὴν Κίνα. Ἔτσι θὰ πάψω νὰ τὸ ἐπιθυμῶ καὶ νὰ τὸ φθονῶ. Αὐτὰ λέει ὁ Ντεκάρτ. Κι' ὁ συλλογισμὸς του μοῦ ἔκαμε τόση ἐντύπωση, ὥστε ἀπὸ τότε — κι' ἤμουν φοιτητῆς δταν διάβαζα τὸ βιβλίο του — ἔπαψα ὁλωςδικό νὰ ἐπιθυμῶ καὶ νὰ φθονῶ τὰ πλούτη τοῦ ἄλλου. Τὰ θεωρῶ σὰν παλάτια στὴν Κίνα, ποὺ οὔτε τὰ εἶδα, οὔτε τὰ συλλογίστηκα ποτέ μου. Ἡ Κίνα εἶναι τόσο μακριὰ! Γι' αὐτὸ εἶπε κι' ὁ ἄλλος πὼς δὲν θὰ τὸν ἐννοιάζε περισσότερο, ἂν γινόταν κατακλυσμὸς στὸ Φεγγάρι.

Κι' ὅμως ὑπάρχει κάποια διαφορὰ, καὶ σπουδαία μάλιστα! Στὸ Φεγγάρι δὲν πῆγε ποτέ κανεὶς, οὔτε θὰ πᾶ; ἐνῷ στὴν Κίνα πῆγαν πολλοὶ καὶ πηγαίνουν καθεμέρα. Στὸ Φεγγάρι εἶναι ζήτημα ἂν ὑπάρχῃ ζωὴ, ἂν κατοικοῦν λογικὰ ὄντα, ἄνθρωποι: ἐνῷ στὴν Κίνα ζοῦν διακόσια ἑκατομμύρια Κινέζοι, ποὺ ὅσο λίγο κι' ἂν μᾶς μοιάζουν, εἶναι ὅμως ἄνθρωποι σὰν καὶ μᾶς. Ἀπὸ τὸ Φεγγάρι δὲν εἶδαμε ποτέ νὰ κατεβῇ κανένας Φεγγαρίσιος, ἐνῷ Κινέζους βλέπουμε σ' ὅλο τὸν κόσμον καὶ στὴν Ἀθήνα.

Κι' ἐνῷ δὲν ξέρουμε τὸ παραμικρὸ ἀπ' ὅσα μπορεῖ νὰ γίνονται στὸ Φεγγάρι, ξέρουμε ὅλα ὅσα γίνονται στὴν Κίνα. Τὰ βλέπουμε ζωγραφιστὰ ἢ φωτογραφημένα, τὰ διαβάζουμε σὲ βιβλία, σὲ περιοδικὰ, σ' ἐφημερίδες. Τὰ βλέπουμε ἀκόμα καὶ στὸν Κινηματογράφον. Στὰ σπινθίρια μας, ἔχουμε ζωγραφιὲς ποὺ εἰναι στὴν Κίνα, βάζα, πιάτα, κουτιά, βεντάγιες, ἀγαματάκια, κομφοτεχνήματα ποὺ μᾶς ἦρθαν ἀπὸ τὴν Κίνα. Τώρα μάλιστα μὲ τὴ μεγάλη συγκοινωνία κι' ἐπικοινωνία, — σιδηρόδρομοι, βαπόρια, ἀεροπλοῖα — ἡ Κίνα δὲν εἶναι πιά τόσο μακριὰ ὅσο ἦταν τὴν ἐποχὴ τοῦ Ντεκάρτ, τὸν 17^{οῦ} αἰῶνα. Εἶναι κοντὰ μας κι' αὐτὴ ὅπως κάθε ἄλλη χώρα τῆς Γῆς, ἐκτὸς ἴσως ἀπὸ τοὺς Πόλους κι' ἀπὸ τὴ Σαχάρα. Καὶ μποροῦμε βέβαια ἀκόμα νὰ μὴ συλλογισθῶμε καὶ νὰ μὴ φθονοῦμε τὰ παλάτια τῆς, — καὶ κάθε παλάτι — ὅχι ὅμως καὶ νὰ μὴ λυποῦμαστε τοὺς ἀνθρώπους τῆς, δταν παθαίνουν τέτοιες συμφορές...

Κι' ἀληθινὰ, αὐτὴ ἡ τελευταία στὴν Κίνα εἶναι ἀπὸ τὴς πὶν μεγάλες καὶ τὴς πὶν φριχτὲς ἀπ' ὅσες εἶδε ποτὲ ὁ ἥλιος ἀπάνω στὴ γῆ! Μὰ γιὰ φαντασθῆτε: Ἐδρεχε μερόνυχτα ὅπως τὸν καιρὸ τοῦ Νῶε. Κι' ἓνας μεγάλος ποταμὸς ἔσπασε τὰ φράγματά του, ξεχείλισε καὶ σκέπασε μὴ τεράστια ἔκταση μὲ 84 ἑκατομμύρια κατοίκους. Δηλαδή τὴ μισή σχεδὸν Κίνα! Σὲ πολλὰ μέρη, τὸ νερὸ τῆς πρωτακουστής αὐτῆς πλημμύρας ἔφτασε σὲ ὕψος 20 μέτρων, δηλαδή ὡς τὴς στέγες τῶν ψηλότερων σπιτιῶν. Κι' ἔμεινε σ' αὐτὸ τὸ ὕψος ἡμέρες, ἑβδομάδες δλόκληρες. Ἐκατομμύρια ἄνθρωποι πνίγηκαν. Κι' ὅσοι κατάφεραν νὰ γλυτώσουν, κατέφυγαν στὰ λίγα ἀσκέπαστα μέρη — ὑψώματα, λόφους — ὅπου στριμώχτηκαν σὰν τὴς σαρδέλες στὸ βαρέλι, χωρὶς τροφίμα, χωρὶς ροῦχα, χωρὶς βοήθεια καὶ χωρὶς ἐλπίδα... Ἐκατομμύρια πάλι ἀπ' αὐτοὺς πέθαναν ἀπὸ τὴν πείνα. Ἐπειτα, τὰναρίθημα αὐτὰ πτώματα ἐμόδων τὴν ἀτμόσφαιρά κι' οἱ ἐπιδημίες, πανοῦκλα, χολέρα, ἄρχισαν νὰ θερίζουν. Οἱ βοήθειες, ποὺ μὲ χίλια βάραντα φτάνουν ὡς τοὺς ἀποκλεισμένους αὐτοὺς, εἶναι μηδαμινές. Κι' ἡ φριχτὴ κατάσταση ἐξακολουθεῖ ἓνα μῆνα τώρα, καὶ ποὶς ξέρει ὡς πότε θὰ ἐξακολουθήσῃ. Γιατί τὰ νερά δὲν τραβιούνται. Ἀλλὰ μήπως κι' ὅταν θὰ τραβιθοῦν, ἡ ζωὴ θὰν καλύπτῃ στὸ Γιάγκ-Τσέ-Κιάγκ; Ὅσοι ἐπιζήσουν — κι' ἀσφαλῶς θάνα πολλοὶ λίγοι — θάναγκαστοῦν νὰ τὴν ἀρχίσουν ἐξαρχῆς. Ἡ, δταν θάποκατασταθοῦν ὅπωςδῆποτε οἱ συγκοινωνίες, θὰ καταφύγουν σ' ἄλλα μέρη τῆς Κίνας, ποὺ εὐτυχῶς εἶναι μεγάλῃ.

Ὡ, πολὺ μεγάλη. Καὶ τόσο, ὥστε ἐνῷ ἡ μισὴ πέθαινε ἢ ἀγωνιοῦσε πλημμυρισμένη, ἡ ἄλλη, μισὴ ζοῦσε ὅπως πάντα καὶ διασκέδαζε. Νά, προχτὲς ἀκόμα, στὸ Πεκίνο, γινόταν ὁ χορὸς τῶν Καλ-λισταίων, γιὰ νὰ νᾶνακρυχθῇ ἡ μὴς Ἀσία! Ἀλήθεια, οἱ εἰσπράξεις τῆς γιορτῆς ἦταν «ὕπερ τῶν πλημμυροπαθῶν». Ἀλλὰ πάντα γιορτὴ ἦταν, πάντα γελοῦσαν οἱ Κινέζοι ἐκεῖνοι κι' οἱ Κινέζες, ποὺ χόρευαν στὴ σάλα ἐνὸς μεγάλου ξενοδοχείου. ἐνῷ οἱ ἄλλοι, στὴν ἐπίγεια Κόλαση, ἐκλαίγαν καὶ ξεψυχούσαν ἀπ' τὴν πείνα. Καὶ μ' αὐτὸ ἀληθεύει ἀκόμα μιὰ φορὰ ὁ στίχος τοῦ ποιητῆ: «Ἔτσι εἶν' ὁ κόσμος: κλαῖνε ἐδῶ καὶ παρκεῖ γελοῦνε...» Ἴσως τὸ «παρκεῖ» σ' αὐτὴ τὴν περίπτωσιν νὰ εἶναι ὑπερβολικὸ. Τὸ Πεκίνο ἀπέχει τόσο ἀπ' τὸ Γιάγκ-Τσέ-Κιάγκ! Ἀλλὰ μήπως κι' αὐτὸ δὲν εἶναι Κίνα ὅπως κι' ἐκεῖνο; Ἡ ἴδια χώρα, τὸ ἴδιο κράτος, ἡ ἴδια φυλὴ. Ἐδῶ ἐκλαίγαν καὶ παρκεῖ γελοῦσαν. Ἔτσι εἶν' ὁ κόσμος!

πάντα καὶ διασκέδαζε. Νά, προχτὲς ἀκόμα, στὸ Πεκίνο, γινόταν ὁ χορὸς τῶν Καλ-λισταίων, γιὰ νὰ νᾶνακρυχθῇ ἡ μὴς Ἀσία! Ἀλήθεια, οἱ εἰσπράξεις τῆς γιορτῆς ἦταν «ὕπερ τῶν πλημμυροπαθῶν». Ἀλλὰ πάντα γιορτὴ ἦταν, πάντα γελοῦσαν οἱ Κινέζοι ἐκεῖνοι κι' οἱ Κινέζες, ποὺ χόρευαν στὴ σάλα ἐνὸς μεγάλου ξενοδοχείου. ἐνῷ οἱ ἄλλοι, στὴν ἐπίγεια Κόλαση, ἐκλαίγαν καὶ ξεψυχούσαν ἀπ' τὴν πείνα. Καὶ μ' αὐτὸ ἀληθεύει ἀκόμα μιὰ φορὰ ὁ στίχος τοῦ ποιητῆ: «Ἔτσι εἶν' ὁ κόσμος: κλαῖνε ἐδῶ καὶ παρκεῖ γελοῦνε...» Ἴσως τὸ «παρκεῖ» σ' αὐτὴ τὴν περίπτωσιν νὰ εἶναι ὑπερβολικὸ. Τὸ Πεκίνο ἀπέχει τόσο ἀπ' τὸ Γιάγκ-Τσέ-Κιάγκ! Ἀλλὰ μήπως κι' αὐτὸ δὲν εἶναι Κίνα ὅπως κι' ἐκεῖνο; Ἡ ἴδια χώρα, τὸ ἴδιο κράτος, ἡ ἴδια φυλὴ. Ἐδῶ ἐκλαίγαν καὶ παρκεῖ γελοῦσαν. Ἔτσι εἶν' ὁ κόσμος!

Σὰς ἀσπάζομαι

ΠΑΙΔΩΝ

ΕἶΝΑΙ ΛΥΠΕΣ...

Εἶναι λύπες ποὺ σὲ λόγια καὶ σὲ δάκρυα ξεσποῦν, καὶ στὸν πρῶτο ποὺ τυχαίνει πὼς πονοῦνε θεὰ ποῦν.

Εἶναι λύπες ποὺ διαβαίνουν, ἀβάνες πληγές, περνοῦν, ἐλαφρώνουν μὲ τὸ κλάμα, καὶ σὲ λίγο πᾶει, ξεχνοῦν.

Εἶναι λύπες ὅπου μένουν, θάβονται μέσ' στὴν ψυχὴ, ποὺ κανέναν δὲν τὴς ξέρει, ποὺ κανέναν δὲ μιλεῖ.

Ὡ, τὰ χεῖλη τὰ κλεισμένα, ὦ, οἱ λύπες οἱ κρυφές, ποὺ τὸ μυστικὸ κρατοῦνε μέσ' στὰ βάθη σφαλιστές!

Εἶν' αἰώνιες, θὰ μένουν σὰν πληγὲς χωρὶς γιατρίαν, ποὺ σιγά-σιγά τὴν λυώνουν τὴ φτωχὴ μὴς τὴν καρδιά.

ΒΑΣΟΥΛΑ Κ. ΜΠΥΡΝΙΑ

ΜΑΡΜΑΡΥΓΕΣ

Ἀνεβαίνουμε ἀπὸ τὰνθισμένα ριζοδούνα τῆς νιότης καὶ τὴς ὀλοπράσινες βουνοπλαγιές πάνω, ψηλά, ἀνεβαίνουμε στοὺς γυμνοὺς βράχους τῶν γηρατειῶν, ἀνεβαίνουμε στὸ χιόνι τῶν μαλλιών καὶ τῆς καρδιάς.

Ὁ ἀληθινὸς διδάσκαλος μοιάζει μὲ τὴ λαμπάδα τοῦ παπᾶ ποὺ δίνει στοὺς πιστοὺς τὸ φῶς στὴν ἀνάσταση: λυώνει, μεταδίδοντας ὁλοένα τὸ φῶς τῆς στοῦς ἄλλους.

Ὅταν διαβάζω κάποια ποιήματα, θυμάμαι τὴς κωλοφωτιές: βλέπω κάτι νὰ τρεμολάμπῃ, ἀλλὰ δὲν αἰσθάνομαι καμμιὰ φλόγα. Ἡ λάμψη εἶναι κρύα.

ΑΡ. Π. ΚΟΥΡΤΙΑΝΣ

[Ἀπὸ ἀνέκδοτα χειρόγραφέ του]

ΣΕΛΙΣ ΣΥΝΕΡΓΑΣΙΑΣ ΣΥΝΔΡΟΜΗΤΩΝ

ΛΙΜΝΗ

Στὰ νερά σου ἀπλώθηκε γαλήνη, Λίμνη ἀπέραντη, κ' ἐντύθη γιὰ Χρυσὴ χλαμύδ' ἀπ' τῆς ἀκτίνης [τοῦ φιλι] Τῆς ἀκτίνης ποὺ σοῦριξε ἡ [σελήνη].

Πάνω στὸ κύμα σου ἔπαιξε [ἡ τρολλή] Σὰ νᾶθελε κι' αὐτὸ νὰ τ' [ἀκαλύψῃ], Στὸ κύμα σου, ποὺ ἔνα μυστήριον [κλίνει] Ἀπλώθηκε ἡ ἀνταύγεια σιγασί.

Τὴν ὥρα αὐτὴ θυμήθηκα ξανά, Πού τοῦ νεροῦ σου τὸ στοιχεῖο [ξυπνᾷ], Ἐνα παλιὸ γιὰ σένα παραμῦθι.

Ἄν τοῦ βυθοῦ σου τὴν [Καλοκυρὰ] Ἰὼς κάποιος ζήτησε νὰ δῇ [κάποια φορὰ], Ἐμεινε ἐκεῖ γιὰ πάντα [κι' ἐνομιμήθῃ]. Ἀγῆ Ρόδου

ΦΘΙΝΟΠΩΡΙΝΟ

Θὰ σὰς πῶ, ἀγαπητὰ μου πῦκα, ἀφοῦ τὸ θέλετε, γιατί εἶμαι ἔτοιμος σκεπτικὴ αὐτὴς τὴς πογευματινῆς ὥρας ποὺ δροσίζονται κάτω ἀπ' τὴν βελουδέα σας σκιά: Νοσταλγῶ τὰ θινοπωρινὰ δειλινὰ ποὺ ἀντίρροπα ἀπ' τὸ ἀνοιχτὸ παράθυρο τοῦ σπιτιοῦ μου, τὰ δειλινὰ ὅσα ποὺ κρατοῦν ἀκόμα κατὰ τὴ γλῶσσα τοῦ καλοκαιριοῦ ἀρχίζουν νὰ πέρνουν κατὰ τὴν κρύα ἀνάσα τοῦ χειμῶ.

Ὁ κῆπος μᾶς, ἀπεριποίητος τὸν τὸν καιρὸ, μὲ λιγοστὰ λουλούδια ποὺ ἀνθίζουν μόνο τὴς κοροφύλλες, περιμένει μ' ἀπομονωσὶα τὸ ἀνοιγμα τῶν ῥῶτων χρυσάνθεμων. Τὰ δένδρα σὲς ἄκρες οἰχνοῦν καρπορικὰ τὰ χρυσὰ τους φύλλα ὅς πεφτουν σιγὰ κι' ἀθόρυβα, ἓνα ὕστερα ἀπ' τ' ἄλλο, σὰ μὴ θέλουν ν' ἀκουστοῦν, καὶ πετροῦλες μὲ τὰ χορταράκια ῥο-γύρο γυμνώθηκαν καὶ φάνηκαν ἀσχημες μὲ τὴς χαρμα-εῖς τους. Πουλᾶκια ἐρχοῦνται, ὄχι γύρο βιαστικά κι' ἀποκαίρε-θῶν. Σύννεφα ἄσπρα, μεγάλα, γοδιαβαίνουν σὸν οὐρανὸ καὶ ὀρεφτίζονται στὴν μεγάλη λίμνη, ποὺ ἔχει πάρει ἓνα ἔσσημο ὕψος περιμένοντας τὸν ῥο χερσινοῦντιο βορᾶ, τὸν ῥο τῆς φιλῶ. Πίσω ἀπ' τὰ γὰ βουνά, τὰ δειλινὰ σβύ-λν γρήγορα ὅλο χρώματα καὶ λήνη...

Μιὰ ψιλὴ βροχοῦλα, ποὺ δὲν τὴν προσμέναιμε ἀκόμα, ἀρχίζει ντροπαλὰ καὶ σιγανὰ τὸ ψιθύρισμα τῆς πύσης ἀπ' τὰ τῆμα. Ἡ σούπα, ἀχνιστὴ, σερβίρεται προσεχτικὰ ἀπ' τὴ μητέρα.

Πρὶν βάλομε τὴν πρῶτη μουσικὴ στὸ στόμα, κοιτάζομα-στε ὅλοι στὰ μάτια καὶ χαμογε-λοῦμε μ' ἐγκαρδιότητα.

Καλὸ χειμῶνα, λέει ὁ πα-τέρας, καὶ τοῦ χρόνου!

Αὐτὴ τὴ φθινοπωρινὴ ζω-γραφία, ἀγαπητὰ μου πῦκα, συλλογίζομαι κῶτα ἀπ' τὴ βελουδένια σας σκιά. Φέτος δὲν θὰ τὴν χαρῶ! Ὅταν θὰ φθά-σω σπῆτι, θὰ ἔχῃ πᾶει κι' ὁ χειμῶνας, τὰ παιδιὰ θὰ λείπουν καὶ τὸ δωματιάκι τους, τὴν μι-κρὴ τους χειλιδονοφωλιά, θὰ τὴ βρῶ ἄδεια. Μόνοι οἱ γονεῖς, οἱ καίμενοι οἱ γονεῖς θὰ περιμέ-νουν πότε νὰ γυρίσῃ τὸ στερο-νοπούλι τους.

Δελὸ ὅδε

ΛΕΝΕ ΠΩΣ...

Ἄν δὲν μπορεῖς παρὰ νὰ κλαῖς τὸ δελί...
Λ. ΜΑΒΙΛΗΣ

Τώρα ἡ εἰκόνα μένει θλιμμέ-νη καὶ τὸ σπῆτι ἔρημο. Λένε πὼς, δταν περάσῃς ἀπ' ἐκεῖ στὸ σουρουπόμα, ἀκούς βόγγους παρᾶθενους, ποὺ λές καὶ βγαίνουν ἀπὸ κάπου πολὺ βαθιά...

Σὲ χρόνια περασμένα βασι-λεῦε ἡ εὐτυχία ἐκεῖ μέσα, μιὰ εὐτυχία ἥρεμη, γαλήνια κι' ἀλή-θεια, δὲν εἶναι εὐτυχία νὰ νοιώ-θῃς πὼς ζῆς μέσα σὲ μιὰ γαλή-νησμένη ἀτμόσφαιρα, σ' ἀτμό-σφαιρα ποὺ βασιλεύει ἡ ἀγάπη; Ζοῦσε τότες ὁ γέρο-Δημήτριος μὲ τὴν κόρη του — θαρρῶ πὼς τὴν ἐλέγανε Ρήνη — καὶ τὴν ξαν-θομαλλοῦσα τὴν ἐγγονήν του, τὴν ὁμορφὴ, τὴ Νέλλα. Γιατί ἦταν ἀληθινὰ ὁμορφὴ ἡ Νέλλα, μὲ κατὰ μέγιστο σιστὰ γαλάζια μά-τια, ποὺ στὴ λάμψη τους διάβα-ζες μιὰ ἀγνή παιδιαστικὴ σκέψη.

Ἔτσι λένε τοῦλάχιστον ὅσοι τὴν θυμοῦνται. Λένε ἀκόμα πὼς ἦταν καλὴ καὶ πὼς ὅπου ἄ-πλωνε τὸ χεῖρ τῆς, ἔφερνε τὴν ἄδολη χαρὰ.

Τώρα ὅλοι αὐτοὶ οἱ ἄνδρες ποὺ βλέπεις, οἱ γέροι ψαράδες, ποὺ ἡ τραχειὰ ζωὴ τοὺς ἔχει χαράξει στὸ πρόσωπο ἀσβυστα σημάδια ποὺ ζωγραφίζονται πὶν ἔντονα ὅσο κυλοῦν τὰ χρόνια, τότε, δταν ἦταν ἀκόμα μικροί, τόσα δὰ μαγκοπαῖδα, κουρελια-σμένα, βρώμικα, ἔλειναν σὰν αὐτὰ ποὺ ἀπαντᾷ κάθε λεπτὸ στὴ στράτα σου, ἔβρισκαν στιγ-μὲς ψυχικῆς ξεκούρασης μπρὸς στὴ Νέλλα. Μιλοῦσε σὲς μι-κρές στρυφνὲς ψυχούλες τους παρᾶξενά.

Κι' ἐβλεπες, λένε, μικρὰ βρώμ-κα χερσάκια, ποὺ ἦταν ἔτοιμα σὰν πάντα νὰ ρίξουν μιὰ πέτρα στὸ μικροσκοπικὸ ἔχθρο, νὰ κατεβαί-νουν σιγὰ-σιγὰ καὶ ἀπ' τὰ συμπλασμένα μάτια νὰ ἀργο-κυλᾷ ἴσως κανένα δάκρυ μετά-νοιας.

Τέτοια ἦταν ἡ Νέλλα. Καὶ τὸ χωριὸ τὴν ἀγαποῦσε καὶ τὴν σεβόταν. Κι' δταν περνοῦσε ἀπ' τὰ στενὰ σοκάκια, ὅλες οἱ γυναῖκοι τῆς εὐλογοῦσαν ψιθυριστὰ... Εὐλογοῦσαν τὴν ὁμορφὴ κόρη τῆς κυρᾶ-Ρήνης, τὴν ξανθομαλλοῦσα ἐγγονήν τοῦ γέρο-Δημήτριου.

Μὰ μιὰ μέρα — μαῦρη μέρα — δὲν τὴν εἶδαν καθόλου στὸ χω-ριό... Καὶ ὅλα τὰ παιδιὰ ποὺ ἔαποσταμένα ἀπ' τὸ ἀδιάκοπο παιχνίδι τῆς ἡμέρας, περιμέναν, ὅπως πάντα, νὰ τὴ δοῦν, νὰ νοιώσουν τὸ χαμόγελό τῆς, ἀδι-κα προσμέναν...

Στὸ σουρουπόμα μαθεύτηκε στὸ χωριὸ πὼς ἡ Νέλλα εἶχε πνιγεῖ καὶ πὼς κάποιος ψαράς, περ-νώντας ἀπ' τὸ ῥοκισμένο τώρα ἐκεῖνο μέρος, — θαρρῶ ἐκεῖ κον-τὰ στὸν πρῶτο κόβο, ποὺ βλέπεις ἐκεῖ μακριὰ τ' ἀπότομα ἐκεῖνα βράχια ποὺ προχωροῦν βαθιά μέσ' στὸ γυαλό, — ἐκεῖ βρῆκε τὸ πτώμα τῆς ὁ γέρο ψαράς.

Δὲν ἦξερε κολύμπι ἡ ἄμοιρη. Κ' εἶχε ἀνέβει ψηλὰ στὴν κορ-φὴ νὰ κόψῃ λουλούδια γιὰ νὰ στολίσῃ τὸ κἀδρό τοῦ πεθαμέ-νου πατέρα τῆς, ποὺ γιόρταζε ἡ ψυχούλα του ταχιά, γιατί ξη-μέρωνε Ψυχὸσάββατο. Ἡθελε νὰ κόψῃ λουλούδια νὰ ράνῃ τὴν εἰκόνα τοῦ πατέρα, ἀφοῦ ὁ δύσ-μοιρος δὲν εἶχε οὔτε κἂν τάφο. Θύμα κι' αὐτὸς τῆς θάλασσας.

Φαίνεται πὼς γλύστρησε σὲ κανένα χαλίκι, κι' ὅπως ἦτανε στὴν ἀκρία τοῦ βράδου, ἔπεσε ἴσια στὸ γυαλό, ποὺ σ' ἐκεῖνο τὸ μέρος εἶναι βαθύ, πολὺ. Τὸ ἄμοιρο!...

Σὰ βράδυναζε, τὴ φέρανε στὸ σπῆτι τῆς...

Λένε πὼς οἱ γυναῖκοι ὅ-λες, σὰν τὴν περνοῦσαν, κλαί-γανε καὶ τὰ παιδιὰ βουβὰ, μὲ μά-τια θαμπωμένα κοιτάζανε τ' ἀ-πίστευτο.

Λένε πὼς τοῦ γέρου σάλεψε τὸ λογικὸ καὶ τὸν πῆρανε ἀμέ-σως ἀπ' ἐκεῖ, καὶ πὼς ἡ μόννα πέθανε σιγὰ-σιγὰ ἀπ' τὸν πόνο γιὰ τὸ χαμό τῆς ὁμορφῆς Νέλ-λας...

Τώρα ἐδῶ ὅλοι οἱ γέροι τὴ θυμοῦνται καὶ τὰ νέα παιδιὰ μὲ εὐλάβεια μιλοῦν γι' αὐτήν. Μὰ φοβοῦνται νὰ περάσουν ἀπ' τὸ σπῆτι τῆς. Γιατί λένε πὼς σὰ σουρουπώσει, ἀκούγονται σπα-ραχτικοὶ πονεμένοι βόγγοι μη-τέρας ποὺ κλαῖει ἀκόμα τὸ κα-κότυχο παιδί τῆς...

Αὐτὴ εἶναι ἡ ἱστορία αὐτοῦ τοῦ σπιτιοῦ, ποὺ εἶναι λές ἐπί-τηδες ἐδῶ στημένο γιὰ νὰ σοῦ θυμίσῃ πὼς κάθε ὥρα τοῦ δὲν βα-σῇ πολὺ, πὼς μοιάζει μ' ἓνα λουλουδάκι ποὺ σοῦ προσφέρει γιὰ λίγο τὸ λεπτὸ ἀρώμα του κι' ὕστερα σβύνει σιγὰ-σιγὰ...

Ἐδῶ σταμάτησε ὁ φίλος μου καὶ δὲν ξέρω πὼς ἐννοῶσα τὰ μάτια μου δακρυσμένα. Ὑστερα τραβηχτήκαμε σιγὰ-σιγὰ γιὰ νὰ μὴν ἀκούσουμε κατὶ θλιβερό... Εἶχε ἀρχίσει νὰ σουρουπῶνῃ...

Μυρέττα

ΜΙΑ ΚΑΙΝΟΥΡΙΑ ΖΩΗ

Β'. Μόλις γλυκοχάραξε, δταν ἡ πόρτα ἀνοίξε σιγὰ καὶ ἡ σιλουέ-τα τῆς θεῆς γλύστρησε σκυφτὴ μέσ' στὸ δωμάτιο. Στὸ λίγο φῶς τῆς αὐγῆς διάκρινε τὸ κρεβατὶ στολισμένο καὶ τὴ Λέλα σκυφτὴ ἀπᾶνω στὸ κρεβάτι. Μερικὲς τάν-νοιας ὅλα.

— Παιδί μου Λέλα, ψιθυρίσε πονεμένα.

Προχώρησε σιμὰ τῆς καὶ τῆς χάιδεψε ἀλαφρὰ τὴν πλάτη.

— Μικρούλα μου, γιατί κλαῖς; τὴ ρώτησε τρυφερά.

Ἐκεῖνὴ γύρισε πρὸς τὸ μέρος τῆς τὰ δακρυσμένα μάτια τῆς. Μὰ ἀμέσως τὰ κατέβασε ντρο-πασμένη.

— Ὡ θεῖα!... μουρμούρισε μα-σημένα.

— Ἀκουσε, παιδί μου. Δὲν εἶ-χα σκοπὸ νὰ σοῦ πῶ τίποτε: θὰ σᾶφιναι μόνη σου νὰ τὰ καταλά-βῃς. Μὰ τώρα βλέπω μὲ λύπη μου

πώς είναι ανάγκη να σου τὰ πῶ. Εἰσαι ἀρετὰ μεγάλη, γιὰ νὰ τὰ καταλάβῃς, ἀν δέλφης, δλα... Τὸν ἀβάσταχτο πόνο πού μου προξένησε ὁ θάνατος τῆς ἀγαπῆμένης μου ἀδελφῆς, μὴ σπιθοῦ-λα χαρὸς τὸν ἐφώτισε: μού ἄφηνε δῶρο πολύτιμο τὴν κορού-λια της. Γιὰ μένα εἶναι κάτι πολὺ σημαντικό αὐτό. Θὰ βλέπεις, καλὴ μου μικρούλα, ὅτι γύρω σου ὅλα εἶναι ἀρετὰ πλούσια. Χρή-ματα ἔχουμε πολλά. Δὲν θέλῃς νὰ μᾶς στερήσῃ αὐτὴ τὴν εὐτυ-χία ὁ Θεός. Μὰ μόνο εὐτυχία μᾶς ἐστέρησε πού εἶναι ἀπ' ὅλες ἡ μεγαλύτερη: ἐστάθηκε ἀδύνα-το νὰ ποχτήσουμε παιδιά.

Ὅσο ἔβλεπα τὶς μεγάλες αὐ-τὲς κάμαρες βουβές, χωρὶς νὰ τις γεμίξῃ χαρὰ τὸ ξέννοιστο γέ-λιο τοῦ παιδιοῦ, πίστεψε, μικρή μου, οὔτε μιά στιγμή δὲν ἔχασα τὰ πλούτη μου. Αἰώνια μ' ἔ-θλιβε ἡ σκέψη τῆς ἀπόλυτης μο-ναξιάς μου. Κι' ἦταν ὅλη ἡ ζωὴ μας κρύα: τὸ βουβὸ καθί-σμα στὸ τραπέζι, τὰ ἀμίλητα βράδια τοῦ χειμῶνα, οἱ σιωπη-λοὶ καὶ μελαγχολικοὶ περιπάτοι.

Μὰ ἀπὸ χτές, τὴν ὥρα πού πά-τησε τὸ πόδι σου στὸ κατώφλι τοῦ σπιτιοῦ μας, μὴ ἐλπίδα φῶ-τις τὸ σκοτάδι τῆς ψυχῆς μου. Εἶδα τὴ σιλουέτα σου νὰ γορ-γοπερνᾷ ξέννοιστη, σὰν πετα-λούδα, ἀνάμεσα στὰ δέντρα, τὰ λουλούδια, τὰ θροάκια τοῦ κή-που μας. Μοῦ φάνηκε πὼς ἀκου-σα τοὺς θόλους τοῦ σπιτιοῦ μας νάντηχον ἀπὸ τὰ δροσερά γέ-λια καὶ τὰ τραγούδια σου. Μὴ εὐτυχία ἀνέλπιστη, πού ᾄρηε νὰ φωνάξῃ τὰ ἄχαρα γεράματα μᾶς. Νάννοιστος τὴ χαρὰ, τὴν ἀβά-σταχτη χαρὰ μου!... Πρόσεξε, ἀγαπημένη μου μικρούλα: στὸ σπίτι μας δὲν σὲ δεχτήκαμε μόνο ἀπὸ ἓνα τυπικὸ καθήκον: σοῦ ἀ-νοίξαμε μὲ λαχτὰ καὶ χέρια μᾶς γιὰ νὰ ριχτῇς χαρούμενη στὴν ἀγκαλιά μας... Σοῦ διαπλάτω-σαμε τὴν καρδιά μᾶς γιὰ νὰ γε-μίσῃ ἀπὸ τὴν ἀγάπῃ σου καὶ τῇ στοργῇ σου. Ὁ ἐρχομός σου ἐδῶ βουλώνει ἓνα μεγάλο ψυχικὸ κε-νὸ. Τὸ νοιώθεις αὐτὸ καλά, κα-λά; Ἡ καινούργια σου ζωὴ, λα-τρεμένη μου μικρούλα, ἔχει καὶ κάποια ἀποστολὴ πού, ὅσο μικρὴ κι' ἂν φαίνεται, εἶναι πάντα ἱερή.

Ἡ Λέλα τὴν ἀκούε σιωπηλῇ. Μόλις τελείωσε, τῆς πῆρε τὰ χέ-ρια καὶ τὰ φίλησε μὲ σεβασμό. Μὰ ξαφνικὰ τὴν ἀγκάλιασε ὁρ-μητικὰ, τὴν φίλησε παντοῦ μὲ μὴ τρελλὴ τρυφερότητα. Ὑστε-ρα ἀποτραβήχτηκε σὰν ντροπι-ασμένη γιὰ τὸ τὸλίμημά της. Τῆς ἐκράτησε ὥστόσο σφικτὰ τὰ χέ-ρια καὶ ψιθύρισε μὲ συγκίνηση:

— Ὡ θεῖα μου, πόσο, μὰ πόσο εἶστε καλὴ!... Ἀπομένειαν ἔτσι ὥρα πολλή. Τὸ μισοκόταδο τῆς αὐγῆς ξε-διάλυνε σιγά-σιγά κ' ἄπλετο, χαρούμενο πὼς πλημμυροῦσε τὸ δωματίο. Καὶ ξαφνικὰ μὴ ἀχί-δα ἦλιου, ξεπερνώντας τὴν κουρ-τίνα, ἄρχισε νὰ παίζῃ τρελλά, μὲ χιλίες ἀναλαμπές στὸν καθρέφτη.

Νεῖνος Ἀυγερινός

ΤΟ ΠΟΤΑΜΑΚΙ

Ἐκεῖ κάτω, πέρα ἀπ' τοὺς βάλτους, ἔχω ἓνα φίλαρο φίλο. Φίλιππο ποταμάκι, τί ἄραγε μού δίνει; Κατεβαίνει γρήγορο ἀνάμεσα σὲ πυκνὰ δασάκια ἀπὸ ἀκακίες καὶ ἀγριοτριανταφυλ-λιές, κλεισμένο στὸ στενὰ σύνο-ρα τῆς ὄχτης του. Ἀπ' τὴν ἀκρο-ποταμιά οἱ μαργαρίτες καὶ οἱ βατραχοῦλες σκύβουν νὰ καθρε-πτισθοῦν στὰ μικρὰ κύματα καὶ ἀφογκάζονται. Τί νὰ λείει ἄραγε; Λεῖει, ἐξακολουθεῖ καὶ σι-γανά, τὴ χαρὰ του, καθαρὴ σὰν τὰ νερά του, τὴ χαρὰ πού γεν-νῆθηκε ἀπ' τὸ καθαρότατο χιόνι, ἐπάνω στὴν κορυφῇ, σὲ μὴ πνοὴ ἀνοϊξιάτικη.

Καὶ ψιθυρίζει, καὶ γελᾷ, καὶ βρέχει, καὶ σπᾷ καὶ πηδᾷ—ἀντα-νακλᾷ ἓνα κομμάτι γαλανοῦ οὐ-ρανοῦ, ἀντανάκλᾷ ἓνα κομμάτι κόκκινου σύμφωνο.

Ποῦ πηγαίνει; Τρέχεις ἀνά-μεσα σὲ λειβάδια καὶ δασάκια, ἀνυπόμονο καὶ χαρούμενο, πρὸς ἄγνωστες χώρες, πρὸς τὸ θολὸ ποτάμι, πού θὰ σὲ καταπιῇ.

Τί θὰ πῇ τότε ἡ μικρὴ σου φωνούλα; Ὅθι θυμᾶται μὲ λύπη τὴν πιστὴ πηγὴ καὶ τὰ πυκνὰ δασάκια ἀπὸ ἀκακίες καὶ ἀγριο-τριανταφυλλίες; Ὅθι τραγουδᾷ τὴν πῖο μεγάλη καὶ δυνατὴ ζωὴ;

Ἐσὺ εἶσαι, ὦ μικρὸ ποταμά-κι, ὅπως ἡ ζωὴ, ὅλων τῶν ἀν-θρώπων, πού τραγουδᾷ καὶ χαί-ρεται καὶ τρέχει στὰ γλυκὰ χρο-νία τῆς πρώτης ἡλικίας, κι' ἔ-πειτα χάνεται στὸ ἄπειρο τοῦ θανάτου.

Χαρὰ τοῦ Σπιτιοῦ

Ο ΖΗΤΙΑΝΟΣ

Ὁ ἦλιος ἔγερνε κουρασμένος στὴ δύση, χρωματίζοντας μὲ κόκ-κινα ξεθωριασμένα χρώματα τὶς ψηλές κορυφές τῶν μινναρέδων πού καθρεφτίζονταν στὰ θολὰ νερά τοῦ Νεῖλου.

Εἶναι ἡ ὥρα τῆς προσευχῆς. Οἱ πιστοὶ βασιστὰ ἀφίνουν τὶς δουλιές των, τρέχουν νὰ πλύνουν τὰ ὕδωμένα πρόσωπά των καὶ μὲ μεγάλα βήματα κατευθύνον-ται στὸ τεμεῖ, γιὰ νὰ περυνθῶν δυὸ λόγια ἱεσσίας στὸν ἄλλοι.

Μπροστὰ στὸ τεμεῖ, ἓνας ζη-τιάνος, κουκουλωμένος μὲνα κου-ρελιασμένο τσουβάλι, ἀπλώνει ἱ-κετευτικὰ τὸ μακρὸ κοκκαλιό-ριζο του χέρι πού φεγγίζει ἀπ' τὴν ἀδυναμία, καὶ ψιθυρίζει μὲ κόπο δυὸ λόγια στοὺς πιστοὺς:

«Ἀλλὰχ, χαλιλά!» (1).

Μὰ καθὲν βασιστὰ πετὰ τὶς λασπομένες «μπούλιες» (2) του στὴν εἴσοδο τοῦ τεμεῖ, μὴ ὡ-ρίσθη ἓνα βλέμμα στὸν ἀ-πόκληρο τῆς μοῖρας, μπαίνει στὸ τεμεῖ γιὰ νὰ προσευχηθῇ.

Ἐγὼ, σὰν κάθε μέρα, πέρνον-τας τὸν βραδυνὸ μου περίπατο σὲς μαγευτικὲς ὁχθες τοῦ Νεῖ-λου, εἶδα τὰ χάλια τοῦ γέρο-ζη-τιάνου, κι' ἡ καρδιά μου ραγί-ζε.

(1) Θεός.
(2) Ὁ Θεὸς νὰ σ' ἐλεήσει.
(3) Εἶδος γουρουντσάρων.

στηκε. Ἐβαλα ἀσυναίσθητα τὸ χέρι στὴν τσέπη, τράβηξα κάτι καὶ τοῦ τῶβλα στὸ χέρι.

Γύρισα καὶ κοίταξα γύρω μου σὰ νὰ φοβήθηκα μὴ μὲ εἶδε κανεὶς. Ἐσκυφα τὸ κεφάλι κι' ἔφυγα μὲ μεγάλα βήματα. Κι' ἐνῶ ἀκόμα σταῦντιά μου βομβου-σαν τὰ τελευταία «Ἀλλὰχ χαλ-λί» σκεπτόμουν: «Ἄραγε, πόσες φορὲς ὁ ζητιάνος αὐτὸς δὲν γύρισε στὴν καλαμμένα του καλύβα χωρὶς οὐτ' ἓνα γροῖσι στὴν τσέπη; Καὶ πόσες φορὲς δὲν ἔ-μεινε νησιτικός κι' ἴσως γι' αὐτὸ βλαστημητὰς τὸν ἄλλοι γι' τὴν ἀδικία ποῦκανε νὰ φτιάξῃ πλου-σίους καὶ φτωχοὺς;»

Ἡράκλειος Ἀθλος

Ω ΘΕΙΟ ΚΑΛΟΚΑΙΡΑΚΙ!

Ἐπιτέλους, ὕστερα ἀπὸ ἀρκε-τὲς φωνές τῆς καμιάς, ἀπορά-σις νὰ βγῶ ἀπ' τὴ θάλασσα! Εἶλα πάει πολὺ βαθιὰ μὲ τὴν παρέα μου κι' ἦμουν κουρασμέ-νη! ἔβαλα λοιπὸν τὴν καπελα-δούρα μου στὸ κεφάλι γιὰ τὸν ἥλιο καὶ ἀπὸ κλεισμένη τὴν ἀμ-μουδιὰ γιὰ ἥλιοθεραπεία. ἂν καὶ ἡ παρέα μου εἶχε μεγάλο κέφι γιὰ φλυαρία, ἐγὼ, ἀκουμπισμένη στοὺς ἀγκώνες μου, κοίταξα τὴ θάλασσα καὶ τὰ κυματάκια, πού κυνηγοῦσαν τὸ ἓνα τ' ἄλλο, ροζοῦ καὶ γαλάζιου, σὰν ἓνα στράτευμα πού κινεῖται με-θοδικά.

Μερικὰ καίκια μὲ τὰ πολύχρω-μα πανιά τους, πού καθρεφτί-ζονταν στὸ γυάλινο καθρέφτη, στεκόταν κ' ὕστερα ἐξαφανίζον-ταν σιγά-σιγά στὸ γαλάζιο ἄπει-ρο, ἐνῶ στ' ἀκρογιάλι οἱ ψαρά-δες τραβούσαν τὴν τράτα τους, χαρούμενοι ἢ λυπημένοι σύμφω-να μὲ τ' ἀσημένιο φορτίο πού ἐφερναν τὰ δίχτυα τους στὴ λεῖα καὶ γαλανὴ ἐπιφάνεια.

Ἀπὸ τοὺς ρομβασμούς μου μ' ἔβγαλε μὴ φιλή βροχὴ ἀπὸ ἀμ-μοῦ οἱ φίλες μου, ἀφοῦ βροχέθη-καν πᾶν νὰ γελοῦν μὲ μὴ χον-τροῦ κυρία, πού μ' ἔνα κατακόκ-κινο μαγιὸ ἀγωνιζόταν νὰ μὴ θῇ κολύμπι, ἄρχισαν ν' ἀνυπο-μονοῦν βλέποντάς με ἔτσι ἀφη-ρημένη, καὶ σκέφτηκαν νὰ μού ρίξουν ἄμμο, γιὰ νὰ τὶς προ-σέξω. Ἐκεῖνη τὴν ὥρα ἐρχό-ταν κι' ἡ Νανά μὲ τὸ κοντάκι της, κι' ἔτσι εὐθύμως καὶ πειρά-ζοντας ἡ μὴ τὴν ἄλλη, βαλθί-καμε νὰ βροῦμε ὥρατες πόζες.

Ὡ, θεῖο καλοκαίρι!

Μικρὰ Ἀλοατὶς

ΠΑΙΔΙΚΟΝ ΠΝΕΥΜΑ

Στὸ σιδηρόδρομο. Ὁ Μάνης κι' ὁ Θάνος ταξιδεύουν τρίτη θέση.

— Τί ἀργά πού πάει τὸ τραί-νο! λέει ὁ πρώτος.

— Μά, καί μένε, ἀπαντᾷ ὁ δεύ-τερος, ἀφοῦ εἴμαστε τρίτη θέση; Ὁ Μπέμπης πού ταξιδεύει πρῶ-τη, θάχει κιόλα φτάσει!

Κυρὰ-Φροσύνη

ΑΛΛΗΛΟΓΡΑΦΙΑ ΤΗΣ «ΔΙΑΠΑΛΑΣΣΟΣ»

Ἀθήναι, 42 ὁδὸς Εὐριπίδου, τὴν 13 Ὀκτωβρίου 1931

ΔΗΛΩΣΗ

Δὲν παραλαμβάνω γράμματα μὲ ἀνεπαρκῆ γραμματοδότηση, γιὰ τὰ ὁποῖα πρέπει νὰ πληρώσω. Ζυγίζετε τὰ καὶ βάψετε τὸ γραμ-ματοδότημα σωστό. Δὲν ἀπαντᾷ σὲ κανένα, ὅταν μὲ ρωτᾷ γιὰ πράγματα πού τὰ ἔχει ὁ Ὀδη-γὸς τοῦ Συνδρομητοῦ. Τιμὰ τοῦ δρ. 5, ταχυδρομικῶς δρ. 6, καὶ πρέπει νὰ τὸν προμηθευθῇ ὁποῖος θέλει νὰ λαβαίῃ μέρος στὴν κίνηση.

ΧΑΡΗΤΕ! Στὸ ἐρχόμενο φυλλά-διο θὰ δημοσιευθῇ ἡ «40ῇ Κυρία-κή». Θὰ σᾶς κἀμὴ μεγάλη ἐντύπω-ση τὸ... ἀπόκρυφο ἐπεισόδιό της, πού ἐπιτέλους ὁ Ἀναγνώστης ἀνα-κάλυψε μὲ τὴ βοήθεια... τῆς Ἀ-στυνορίας. Καὶ θὰ σᾶς ἀρέσουν πολ-λὰ οἱ εἰκόνες πού τὴ στολίζουν.

Αὐτὴ τὴ φορά, ἐπεὶ δὲν ὑπῆρχαν ἀπαντήσεις εἰκονογραφημένες ἀπὸ τὰ παιδιά ὅπως ἄλλοτε—οἱ ζωγρά-φοι μᾶς δὲν ἔλαβαν μέρος— ἔλας τὶς εἰκόνες τὶς ἔκαμε ὁ κ. Βώττης.

Ὡρατο τὸ γράμμα μου, Εὔνα, τὴν πρώτη αὐτῇ ἡμέρᾳ τοῦ φθινόπωρου. Ναι, νάρθῃς στὸ γραφεῖο μου νὰ κἀμὴς τὸ Σῆμα καὶ, μὲ τὴν εὐκαι-ρίαν, νὰ γνωρίσῃς καὶ τὴν Χιονία πού ἐπιθυμῆς. Ἀλλὰ θὰ κἀμὴς τὴ σά-λα τοῦ κ. Φαίδωνος, γιὰτὶ σπάνια ἡ Χιονία κατεβαίνει στὸ γραφεῖο μου.

Ὁ Ἐρνάνης συγχαιρεῖ τὸ Λά-κρυ τῆς Μοναξιάς γιὰ τὰ φαιδρῶ-τα ἐκεῖνα «Τηλεγραφικὰ», στὰ ὁποῖα, ὡς φηλός, συμπεριλαμβά-νεται κι' αὐτός. Μὰ καὶ σὲ μένα τὸ κομμάτι αὐτὸ ἀρέσει πολὺ. Ἐγὼ μὲσα ὅσες ἐξυπνάδες μπορεῖ νὰ πῇ κανεὶς γιὰ ἓνα φηλὸ, ὅπως στὸ «Συρανὸν ντὲ Μπερζεράκ» τοῦ Ρο-στάν ὑπάρχει ἓνα μέρος, πού ὁ Συ-ρανὸν—μπαρὰς περιφημος—ἀρα-διάζει ὅσα λένε γὰ τὸν μπαρὰ-δε. Ὁ ὕμνος πληροφῶν τὸ Πα-νελλήνιο Ὀνειρο, ὅτι ἓνα τετρά-διο πού τὸ εἶχε στείλει, γι' ἀντα-πόδοση δικοῦ του, τοῦ ἐπεστράφη ὡς ἀξίτητο.

Μὲ φέρνεις σὲ δύσκολη θέση, Νταίη. Μοῦ στέλνεις κομμάτι τρι-μέρει, πού εἶναι σὰ νὰ μού στέλνεις τρία μαζὶ. Τί νὰ σὲ κάνω τώρα; Θὰ ἰδῶ καὶ θὰ σοῦ πῶ ὅταν θὰ διαδῶς. Τὰ ρηκὰ αὐτὰ τὰ-χεις σημειωμένα καὶ στὸ χειρόγρα-φο; Γιατὶ ἂν εἶναι μόνο στὸ γράμ-μα, πού νὰ τὰ θυμῶν ὡς νάρθη γ' αἰσρά τοῦ! Μοῦ φαίνεται ὅτι αὐτὸ τὸ εἶπα: τὰ συνθηματικὰ ἀρχικὰ πρέπει νὰ γράφονται στὸ τέλος τοῦ κομματιοῦ. Θὰ μού πῆς: καὶ γιὰτὶ δὲν κοιτάζω μὴ στιγμή τὸ κομμάτι σου καὶ, ἂν δὲν τὰχῃ, νὰ τὰ σημειώσω ἐγὼ; Γιατὶ ἄλλοι φυλάω τὰ γράμματα κι' ἄλλοι τὰ κομμάτια. Καὶ τώρα θάπρεπε νὰ φάξω γιὰ νὰ τὸ βρῶ, πού δὲν ἔχω καιρό. Βλέπετε, καθεὶ τὴ πού σὰς θέτω ὡς ὅρο ἔχει τὸ λόγο του κι' ἡ παραμικρὴ παράβαση εἶναι... εἰς βάρος σᾶς.—Ναι, στὰ ἔθνημα τῆς

Ἀπολλωνίας ἔγινε λάθος· ἀντὶ 3 ἢ τυπογράφος ἔβαλε 8. Ὡστε 13 εἶ-ναι τὰ ἔθνημα τῆς.—Στὴ Στα-τιστικὴ σου, ὅταν ἔβρης πὼς ἓνας ἔχει δυὸ ψευδώνυμα, μπορεῖς νὰ-ρολῆς τὰ ἔθνημα πού πῆρε μὲ τὸ καθένα. Ἀλλὰ στὸν ἴδιο Διαγωνισμό δὲν μπορεῖ κανεὶς νὰ στέλνῃ τόσα ἔργα ὅσα ψευδώνυμα ἔχει! Κι' αὐτὸ ὁ Ὀδηγὸς τὸ ἐξηγεῖ καθαρά: Παίρ-ναι κανεὶς δυὸ ψευδώνυμα, ἢ τρία, ἢ ὅσα θέλει, γιὰ νὰ φαίνεται ὅτε μὲ τὸ ἓνα, πότε μὲ τὸ ἄλλο. Ἀλλὰ δὲ διαφοροποιεῖται Διαγωνισμοῦς.

Τὰ ἔλαβα ὅλα, Νυφούλα τ' Ὀυ-ρανίου, καὶ μπορεῖς νὰ ἡσυχάζῃς. Πόσα κορίτσια εἶστε στὸ σχολεῖό σας, πού δυσκολεύεστε νὰ τακτο-ποιηθῇ; Ἐχετε τουλάχιστο τὸ πρῶτο πού χρειάζεται; Συμφω-νῶ ὅτι στὴ Σελίδα δημοσιεύθηκαν τελευταία πολὺ ὁμορφα κομμάτια. Διαβάζω τὰ συγγραμμάτια σου στὴν Κυρὰ τῆς Θάλασσας, στὴν Ἀγὴν Ρόδου καὶ στὸν Νεῖνο Ἀυ-γερινῇ.

Πραγματικῶς, Πάνε Μαχαράβα-τα, ἦταν πολὺ καλὴ ἰδέα νὰ γίνῃ τῇ Θεσσαλονικῇ ἓνα φιλολογικὸ κίνημα τοῦ Γιωσέφ Ἐλγιά. Γιατὶ ὁ ἑλληνοερατὸς αὐτὸς ποιητῆς, πού γράφει ἑλληνικά καὶ μετέφρασε τό-να ἑβραϊκὰ καίμενα στὴ λογοτεχνί-κῃ μᾶς γλῶσσα, εἶν' ἓνας σὺνδεσμος μετὰ τῶν δύο φυλῶν. Ὅσο γιὰ τὴν ἔκδοση τῶν ἔργων του, πού οὐστή-ναι στὴν Ἐπιτροπὴ τοῦ μνημοσύνου κ. κ. Σενόπουλος, θὰ γίνῃ μὲ συν-δρομὴ τῆς ἱερραλητικῆς Κοινότητος Ἰωαννίνων—γιατὶ ὁ Ἐλγιά κατα-λόταν ἀπὸ τὴν Ἡπειρο.

Ἀλλῆθια, Ὡκεανίς, τί φοβερὴ πλῆγη κι' αὐτὴ ἡ ἐλονοσία πού μα-τίζει τόσα μέρη τῆς Ἑλλάδος! Γιὰ τὰ ἐκλείψεις πρέπει νὰ ἐκλείψουν τὰ λη, καὶ δὲν εἶναι βέβαια τόσο εὐ-κόλο πράγμα. Χαίρω πού εἶσαι τῶ-να καλὰ κι' εὐχομαι νὰ μὴ σὲ ξα-νατισκεφθῇ ὁ «κύριος πρεσβὴς»... Παράδια καὶ χαρτὶ λύσεων ἔστειλα.

Μὲ πολὺ ἐνδιαφέρον, Ρόδη Ὀυ-ρανίη, διαβάσα τις βιογραφικὰς αὐ-τῆς πληροφῶρες περὶ τοῦ Ψυχάρη, πού σοῦ μετᾶδωκε ὁ κ. Σωφρονιά-δης. Ὑποθέτω πὼς πολλὰ δὲν θὰ εἶς ἔξωρον οὔτε οἱ βιογράφοι τοῦ μεγάλου ἀναμορφωτῆ. Ὅσο γιὰ νὰ γράψῃ ὁ κ. Φαίδων γι' αὐτὸν, μὲ τὴν εὐκαιρίαν τὸ ἐνταφιασμοῦ του στὴ Χίο, δὲν εἶναι ἀπίθανο. Καὶ καὶ μὲν ἔγραψε πολλὰς φορὲς γιὰ τὸ ἔργο τοῦ Ψυχάρη, ἀλλὰ τὸ θέμα εἶναι ἀπὸ ἐκεῖνα πού, μὲ τὴ μὴ ἢ τὴν ἄλλη εὐκαιρία, δὲν παύουν νὰ ξαναγυρίζουν.

Πάντα εἶναι ἐπιεικής, Φάουστ, σὲ κείνους πού στέλνουν γιὰ τὴ Σε-λίδα πρώτη φορά. Γι' αὐτὸ βλέπεις νὰ δημοσιεύονται καὶ μερικὰ κομ-μάτια, πού δὲν συγκρίνονται βέβαια μὲ τὰ ἄλλα. Ἐννοεῖς ὅμως ὅτι, γιὰ νὰ κρίνῃ ἄξιον ἀνταρρύνους ἓνα κομμάτι, πρέπει νὰ βρῶ στὸ κομ-μάτι τοῦ καὶ κάτι καλὸ, κάτι πού δὲν εἶναι τουλάχιστο ἐλπίδες. Εὐχο-μαι νὰ τὸ βρῶ καὶ στὸ δικό σου! Ἀλ-λὰ κι' ἂν δὲν βρῶ τίποτα καὶ τὸ ἀπορρίψω, δὲν πρέπει νὰ λυπηθῇς καθόλου, ἀλλὰ νὰ γράψῃς ἄλλο, πού ἀσφαλῶς θὰ εἶναι καλύτερο.

Κοζάκε τοῦ Βόλγα, ἡ διαφορά τοῦ ἀριθμοῦ δὲν εἶναι καὶ τόσο με-

γάλη καὶ μπορεῖς νὰ σημειώσῃς καὶ τὸ ὅτι αὐτὸ τυπογραφικὸ λάθος, πού, ποῖος ἔξεραι! μπορεῖ νὰ εἶναι ἓνα... ἀπὸ τὰ πέντε. Ὁ κ. Φαίδων σ' εὐ-χαριστεῖ πολὺ γιὰ ὅσα γράφεις. Ἡ «Νέα Ἑστία» πού διευθύνει, ἐκδίδε-ται δυὸ φορὲς τὸ μῆνα, ἡ ἐτησίαν συν-δρομὴ εἶναι 140 δραχμές, ἡ ἐξαμηνί-α 75, καὶ μπορεῖ κανεὶς νὰ ἐγγράφῃ εἰς αὐτὴ ἀπὸ 1ης Ἰανουαρίου. εἰς ἀπὸ 1ης Ἰουλίου, γιὰτὶ τότε ἀρχίζει κά-θε τόμος. Τὸ τεῦχος ἔχει 56 σελίδες καὶ κάθε τόμος 672. Ἐπάρχουν κ' ὅλοι οἱ προηγούμενοι τόμοι (10 μ') αὐτὴν πού θὰ συμπληρωθῇ τὸ δε-κάμηνρο) καὶ πωλοῦνται ἀδελτοῖς δρ. 75 ὁ ἓνας καὶ χρυσόδετοι δρ. 100 (ἐκτός τῶν ταχυδρομικῶν). Ὁ,τι θέλεις, συνδρομῇ, τόμο, μπορεῖς νὰ παραγγείλῃς σὲ μένα.

Μὰ φαντάζομαι τί ὥραία πού πέ-ρασε τὸ καλοκαίρι σου, Δυσέυρε-τη Χαρά, ἀφοῦ καθόσουν στὸ μα-γευτικὸ αὐτὸ χωριὸ μὲ τὴ θάλασσα, κι' εἶχες συντροφίαν σαφάντα παι-διά! Φαντάζομαι ἐπίσης καὶ τὴν ὕ-πη σου, πού ἀναγκάστηκες νὰλλά-ξῃς σχολεῖο καὶ νὰ χωριστῇς δασκά-λες καὶ συμπαθήτριες πού τόσο εἶ-χες ἀγαπήσει. Ἀλλὰ μὴ πῶς δὲν θὰ γνωρίσῃς ἄλλες στὸ νέο καὶ δὲν θὰ εἶς ἀγαπήσῃς τὸ ἴδιο; Ἐτοί μόνο θὰ παρηγορηθῇς. Περιμένω τώρα τὸ γράμμα σου μὲ τὰ «περισσότερα»...

Μὰ δὲν σοῦ τόλεγα, Νεῖνο Ἀυ-γερινῇ, ὅτι θὰ ἐκανοποιηθῇ; Σε-νοχωριόσουν καὶ μὲ στετοχωροῦ-σες καὶ μένα, γιὰτὶ δὲν εἶχες ὁ-ποιοῦν. Τὸ ἔβρω τώρα ὅτι, συνή-θως, ἡ ὑπομονή, βρίσκεται σὲ ἀν-τίστροφο λόγο μὲ τὴν ἐπιθυμία, ἀλλὰ δὲν πρέπει. Ὁ κ. Σενόπουλος σ' εὐχαριστεῖ γιὰ τὴν καλὴ σου γνώμη γιὰ τὴ «Νέα Ἑστία» του. Οἱ πολέμιές σου σχολιάσεις εἶναι ὁλοκληρῶς ἀνεξήγητες προσοχῆς κι' ἀ-πορῶ πὼς κινεῖν τὴν προσοχή σου, σὰ νὰ τις ἔκαναν ἄνθρωποι μὲ κά-ποια ἀξία. Διαβιάζω τὰ συγχαρη-ρία σου στὴ δ. Πετράκη γιὰ τὸ δυνατό καὶ πηγαῖο τῆς ταλάντου. Εὐνόητο τὸ λάθος στὸ Παιχνίδι σου: ἀντὶ «τὸ τρίτο χαρτὶ τοῦ δευ-τέρου τετραγώνου», θέλει «τὸ δεύ-τερο χαρτὶ τοῦ τρίτου τετραγώνου».

Μῦρον τῆς Ἀνδρόν, γιὰ τὸ «Παλιὸ Καράδι» ἔχεις πολὺ δικίο: φαίνεται σὰν περίφημη μεγάλην ἔργον, μὲ πολλὰς λεπτομέρειες πού ἔχουν παραλειφθῇ. Ἀλλ' αὐτὸ εἶναι μὴ τεχνολογία τοῦ συγγρα-φέα σ' αὐτὸ τὸ ἔργο, πού ἀλλοῦσε δὲν εἶναι καὶ καθαυτὸ μυθιστόρη-μα, ἀλλὰ νουβέλλα, δηλαδὴ μεγα-λὸ διήγημα. Ὅχι, καμιά συντά-μευση ἢ διασκευὴ δὲν ἔγινε ἀπὸ τὴ μεταφράστρια (οὔτε χρειαζόταν, ὁ-πως σὲ μερικὰ ἄλλα ἔργα, πού δὲν γράφτηκαν ἀρχικῶς γιὰ παιδιά). Ὅπως δὴποτε, ἡ συντομία, ἡ συμ-πύκνωση, ἡ ἐλλείψῃ πολλῶν λε-πτομερειῶν, πού εὐκόλα κανεὶς τίς φαντάζεται, εἶναι λογοτεχνικὸ προ-τέρημα. Ἐπίσης κι' οἱ σύντομες, οἱ γοργές περιγραφές, οἱ ζωγρα-φίες πού δίνονται, μὲ λίγες πινε-λίες, ἀλλὰ τόσο τεχνικῶς, ὥστε νὰ συμπληρώνῃ ὁ ἀναγνώστης τὴν εἰ-κόνα. Καὶ τέτοιες ἀκριβὲς περι-γραφές ἔχει τὸ «Παλιὸ Καράδι».

Ἡ Κυρὰ-Φροσύνη—κι' ἔλαβα ὅλα ὅσα μού ἔστειλες—συγκινήθη-

κε πολὺ μὲ τὴν Ἐπιστολὴ τοῦ κ. Φαίδωνος γιὰ τὸ Λῶρη Μαργαρίτη. ἔχει μάλιστα τὴν εὐκαιρία νὰκούσῃ μὴ συναυλία τοῦ ἑλλήνα συνθέτη καὶ τὴν ἔχασε. Γιατὶ τὴ συναυλί-αν αὐτὴ θὰ τὴν ἀκούε στὸ ραδιόφω-ν τὴν προπερασμένη Κυριακῇ, οἱ ἐφημερίδες ὅμως ἔκαμαν λάθος στὴν ὥρα καὶ, ὅταν τὸ διόρθωσαν, ἦταν ἄργα. Τὶ κρίμα! Ἡ ἴδια μού ἀναφέρει κι' ἓνα ἔργο παραδειγμα-τῶς φιλίας, πού ἔδωσαν ἐσχάτως οἱ Βιεννέζοι: Μυριάδες πουλιά, ἀπο-δημητικά, εἶχαν ἀποκλεισθεῖ ἐκεῖ ἀπὸ τὰ πρόωρα χιόνια καὶ ζήτησαν ἀσυλο στὰ σπῖτια. Οἱ καλοὶ ἄνθρω-ποι τὰ μάζευσαν καὶ τὰ προστά-τευαν. Ἐπειτα τὰ βάσανε σὲ 150 με-γάλα κλουδιά, καὶ ἀεροπορικῶς τὰ στείλαν σὲ θερμότερα κλίματα. Μὰ δὲν εἶναι ὥρατο;—Τώρα ὅμως θὰ τὴ μαλώσω: ἦταν στὴν Ἀθῆνα καὶ δὲν εἶπε νῆταν γιὰ μὴ ἰδῇ. Ὁ-σο γιὰ τὴ Σγουρομάλλη, πού μὲ ρωτᾷ θὰ εἶδε ὅτι μού ἔστειλε δυὸ ὁλοκληρῶς ἔργα τῆς—τὸ ποίημα μάλιστα ἦταν κατὰ ἔξοχο.

των (νόσος = τὸ ἐναντίον τῆς υγείας, νόσος = ζῶον χρήσιμον κτλ.) γὰρ νὰ μάθῃ τί γράμματα ἀντιπροσωπεύουν οἱ ἀριθμοὶ καὶ νὰ βρῇ καὶ τίς ἄλλες λέξεις, ὅσες κι' ἂν εἶναι.

Νικηφόρος Οὐρανὸς, Εὐά, Μίνυ Μάους, Χωρὶς Φτερά, 'Ιππότῃ τῶν Ρόδων, 'Ανοιξιάντικο Δουλοῦδι, Δευκὲ Κύννε, Δημ. Τσελεπῇ, 'Ανυπόταχτε, Νυχτοπούλι, Κεφαλλονίτῃ, 'Οριέντα, Οὐράνιο Τόξο, Δαχτάρα τῆς Δευτερίδας, 'Εντελβαίς, Γλυκειά 'Ελληνοπούλα, Τίμε Φαεινὲ καὶ Σαπουνόφουσα, καλὰ μου παιδιὰ, ἔλαβα ἀπὸ τὴν περασμένη ἐβδομάδα τὰ ὠραία σας γράμματα, τὰ διάβασα μετὰ μεγάλη εὐχαρίστηση, ἐξετέλεσα τίς παραγγελίες σας καὶ τὰ εἶχα φυλάξει γὰρ νὰ σὰς ἀπαντήσω σήμερα. 'Αλλὰ μετὰ τὴν πληθὺς τῶν ἄλλων, ποὺ προηγουμένω, τελείωσε ὁ χῶρος. Γι' αὐτὸ θὰ σὰς παρακαλῶ... νὰ μοῦ ξαναγράψετε.

Γιὰ τὸν ἴδιον λόγον, δὲν ἀρχίζω ἀπὸ σήμερα τὴν κρίση τῶν καινούριων κομματιῶν τῆς Σελίδος. Θὰ σὰς πῶ μόνο ὅτι θάποκεῖσω ὅσα ὑπερβαίνουν τὴ στήλη. Μὴν κοιτᾶτε τὰ σημερινὰ. 'Εκτὸς ἀπὸ τὸ «Φθινοπωρινό»—γιὰ τὸ ὅποιο, ὡς ἐπικαιρο κι' ἐξαιρετικὰ ὠραῖο, ἔκαμα μιὰ ἐξαιρεση—τὰ ἄλλα εἶναι τῆς παλαιᾶς ἐσοδείας, ὅταν ὁ ὁρος δὲν ἦταν τόσο αὐστηρὸς. Τώρα ὅμως ἐννοῶ νὰ τηρηθῇ. Δὲν μποροῦμε νὰ πιάνουμε ὅλη τὴ Σελίδα μετὰ δυο-τρὶα μόνο κομματιὰ!

ΕΓΚΡΙΣΕΙΣ ΨΕΥΔΩΝΥΜΩΝ

Κανένα ψευδώνυμο δὲν ἐγκρίνεται, οὔτε ἀνανεώνεται, ἂν δὲν συνοδεύεται ἀπὸ τὸ δικαίωμα. ὁρ. 10.—Τὰ ἐγκρινόμενα ἢ ἀνανεούμενα ἴσχυουν ὡς τὴν 30 Νοεμβρίου 1931 'Ὅσα συνοδεύονται ἀπὸ Α' ἀνήκουσι σὲ ἄγνοια καὶ ὅσα ἀπὸ Κ, σὲ κορίτσια.

Νεῖα Ψευδώνυμα: Μυσωτίς, κ. (ΕΔ). 'Ηλεκτρικὸ Κῦμα, ἄ. (ΑΩ).

'Η Διάπλασις ἀσπάζεται τοὺς φίλους τῆς: 'Ελπιδοπλητὴν Πορφύραν (εὐχαριστῶ πολὺ γιὰ τὸ ἐσπαθῶμα καὶ χαίρετὼ τὸ νέο συνδρομητῇ· δὲν ξέρω γιὰτὶ δὲν ἀπαντᾷ ἡ Βαρκοῦλα τοῦ Εὐρείου, ἀλλὰ δὲν φαντάζομαι νὰ εἶναι ἀρρωστητῇ) Σαμιοτοπούλαν (εὐτυχῶς ἦταν ἐλευθέρω) σοῦ ἔστειλα καὶ χαρτὶ λύσεων· διαβιβάξω τὰ συγχαρητήριά σου στὴν Κυρὰ τ. Θ. καὶ συμπεριζομαι τὴ λύπη σου ποὺ δὲν θὰ πᾶς πιά σχολεῖτο· μὰ, ἀφοῦ τελείωσε, τί νὰ γίνῃ;) 'Ατρόμητον Πειρατὴν (ἔλαβα, εὐχαριστῶ πολὺ, ἔστειλα· γιὰ τὰ Π. Πνεύματα δὲν θυμοῦμαι· λαβαίνω τόσα πολλὰ, ὥστε διαλέγω τὰ καλὰ, τὰ βάλω σ' ἓνα φάκελλο καὶ... τὰ βγάλω στὴν τύχη· δημοσιεύονται δηλαδὴ «διὰ κληρὶον») Εὐβοϊκὴν Θάλασσαν (χαρτὶ λύσεων ἔστειλα·) 'Ορφέα (χαίρω πάρα πολὺ ποὺ ξαναγυρίζεις· ἔστειλα·) Νάρκισσον (θὰ γίνῃ κατὰ τὴν ἐπιθυμίαν σου· ὅσα εἶναι καταλλήλα γιὰ παιδιὰ· δὲν τὰ διάβασα ἀκόμη—θὰ δημοσιευθοῦν μετὰ τὸν ὅσον ποὺ ἔχεις ἀπὸ κατ' ὅν) Φρανσίναν (τὸ ἔλαβα καὶ θὰ τὸ διαβάσω γρήγορα· ἔστειλα πάλι τὸ 43 καὶ δὲν ἐθύμωσα καθόλου) Καστανὴν 'Ανδριοτοπούλαν (ναί, τῶν 'Ισοτήτων Α' Βραδείου δημο-

σιεύεται ἡ φωτογραφία μετὰ πληρωμὴ δρ. 40') Ροδάνθην (ὡς εἶναι καλὰ λοιπὸν οἱ Διαγωνισμοί! σοῦ ἔστειλα τὸ 39') Πανελλήνιο 'Ονειρο (53' αὐτὰ μοῦ εἶναι πολὺ δυσάρεστα· δὲν μοῦ ἀρέσει νὰ μαλώνετε, τελείωσε· οὐτὲ νὰ δημοσιεύετε, καὶ οἱ μὲν καὶ οἱ δέ, πειρακτικὲς 'Αγγελίες· τὸ εἶπα χίλιες φορὲς καὶ δὲν θάπαντῶσω πιά γιὰ τέτοια σὲ κανένα) Μπουμπουλὴν (ἔλαβα· γράψε καὶ τὰ ἑπτὰ νὰ ἰδοῦμε· μὰ ποῦ τὰ βρίσκετε τόσα τυπογραφικὰ λάθη! εἶναι τάχα λέξεις ποὺ νὰ διαφέρουν κατὰ ἓνα γράμμα καὶ νὰ λλλοιώνουν τὴν ἐννοια· περισέργο!) Πολυλογοῦν (ἔστειλα 4 τετράδια· δὲν πειράζει) Χρυσόνειρο (ὁ κ. Σ. ἔλαβε τὸ γράμμα σου, ἡσύχασε) Δυσόχαρτο (τὸ ἔλαβα) Ριγολέτον, 'Αρλίταν, Παλιὰν 'Αθήνα κτλ. κτλ.

Εἰς ὅσας ἐπιστολὰς ἔλαβα μετὰ τὴν 12 'Οκτωβρίου στὸ ἐρχόμενο.

ΠΝΕΥΜΑΤΙΚΑΙ ΑΣΚΗΣΕΙΣ

ΣΥΝΕΧΕΙΑ τοῦ 256ου Διαγωνισμοῦ Λύσεων. Αἱ λύσεις τοῦ εὐλαδίου τοῦτου εἶναι δεκάτι μέγαι, τῆς 17 Δεκεμβρίου.

619. Δεξιόγραφος
Συμπλεκτικὸ καὶ δυὸ προθέσεις
Νὰ τὰ ταιριάξῃς ἂν μπορέσης,
Δουλοῦδι γίνονται σεμνὰ
Μὲ τ' ὄνομά του τὸ κοινόν.
Λινούλα

620. Μεταγραμματισμός
Στὸ σκοτάδι πῶς οὐρλιάζει!
Μὲ τρομάζει...
Μὰ κεφάλι τοῦ ἀλλάζω.
Τώρα φέγγει...
Καὶ νὰ φεύγῃ
Τρομαγμένο τὸ κοιτάζω.
Λευκάτας

621. Τονόγραφος
Τό... κέρατο ποὺ ἔχει στὸ κεφάλι
Τὸ δειλὸ τοῦτο μυρμηκαστικόν,
Τὸ ρίχνω στὴν οὐρὰ του, καὶ
[προβάλλει
'Ο,τι τὸ κάνει ἀνδρεῖο, δυνατό!
Περὶ Πλοκάς

622. 'Αναγραμματισμός
Μιὰ θηκούλα χάρτινη
'Αναγραμματίζεις,
Κι' ἓνα ψάρι νόστιμο
Βράζεις, τηγανίζεις
Δοξασμένο Γριπολιταστάκι

623. 'Αστὴρ
* * * * *
* * * * *
* * * * *
* * * * *
* * * * *
* * * * *
* * * * *
* * * * *
* * * * *
* * * * *

624. Κρυπτογραφικὸν
12345672 = Πόλις
3212452 = Χώρα
324515 = Χόρτον σαλατικόν
42152 = 'Αρχ. χώρα
5357 = Θεά
62327 = 'Αρχ. πόλις
7257 = 'Αρχ. πόλις
'Ιδαλγὸς

625-629. Μαγικὴ Λέξις
Τῇ ἀνταλλαγῇ ἑνὸς γράμματος ἐκάστης τῶν κάτωθι λέξεων διὰ μιᾶς λέξεως δηλωτικῆς χρόνου, πάντοτε τῆς αὐτῆς, νὰ σχηματι-

στοῦν ἄνευ ἀναγραμματισμοῦ ἄλλαι τόσαι λέξεις:

λίη, δύσις, ποιῶ, δάς, ρίς.
Χρυσάλλις
630. 'Ελλισοσύμφωνον
ι - ει - αη
(Τρία ὀνόματα ἀποτελοῦντα τριάδα.)
Βύρων

631. Γρίφος
Φ σγ
ο ιτ Ω λι 1
ας πτ
Χρυσὴ Καρδιά

Διὰ τοὺς Γαλλομαθεῖς
632-634. Ciné-Rébus
1. Λέξις, βῆμα, ἑκατόν.
2. Προῖξ, δακτυλῆθρα.
3. Χωρὶς, ἄλας.
Γαλλιστί, αἱ λέξεις αὗται, προφερόμεναι ταχέως, ἀποτελοῦν τρεῖς γάλλους συγγραφεῖς.
'Ισχύς τοῦ Πεπρωμένου
635. Sans Voyelles
ttndz - m - ss - l - rm
(Proverbe) 'Αταλάντη

τῶν Πνευμ. 'Ασκήσ. τοῦ φύλ. 31

439. Μαῖναλον (μέν, ἄλλον).—
440. Νιόβη (νῖ, ο, βῆ).— 441. Θήρα-Ήρα.— 442. Κόδρος-κέδρος.— 443. Σπάρτη.— 444. 'Αργυρέας λόγχεσι μάχου. ('Η ἀγνώστως κατὰ στίχον βουστροφρόν).— 445.

Ο Κ Σ 446. ΚΑΡΧΗΔΩΝ
Υ Ε Ο (ἄρδην, ορακί, χῆν,
Ρ Α Ι ἡδῇ, Δανάη, ὄχρα,
Ι Ο Κ Α Σ Τ Η νάρκη).— 447. ΒΑ-
Κ Ι Ν ΟΒΑΔ (Βενενία,
Λ Ν Ι ΟΒΑΔ (Βενενία,
Α Ω Α ΠΑτραί, ἄροτρον
βάρβαρος, ἐλέφας, μαστοδους).
— 448. Λαβὼν ἀπόδος καὶ λήψαι
πάλιν.— 449. Σπείρων ὀλιγάρ-
κειαν, θερίζεις ἐλευθερίαν.—
450-453. 1, Annaux (âne, eau).
2, Echasses (eh! chasse). 3,
Halteres (Halt! ère). 4, Vin-
das (vin, d' as).

ΤΟΜΟΙ ΤΗΣ ΔΙΑΔΥΛΑΣΕΩΣ ΤΩΝ ΠΑΙΔΩΝ

Τῆς Α' Περιόδου (1879—1893)
ἀπὸ τοὺς ἐκδοθέντας 24 τόμους
ὑπάρχουν ἀκόμη μόνον οἱ ἑξῆς
τρεῖς: 7ος, 14ος, καὶ 18ος. 'Ε-
καστος τόμος δρχ. 25, ταχυ-
δρομικῶς δὲ ἀποστελλόμενος δρχ.
28,50 διὰ τὸ 'Εσωτερικὸν καὶ
δρχ. 35 διὰ τὸ 'Εξωτερικόν.

Τῆς Β' Περιόδου (1894—1930),
ὑπάρχουν ὅλοι οἱ ἐκδοθέντες τό-
μοι, 37 ἐν ὅλῳ. 'Εκ τούτων, οἱ
μὲν Τόμοι τῶν ἐτῶν 1894—1928
τιμῶνται ἑκάστος ἄραφος δρχ.
80 καὶ ραμμένος δρχ. 85. Οἱ δὲ
Τόμοι τοῦ 1929 καὶ 1930 τι-
μῶνται ἑκάστος ἄραφος δρχ. 110
καὶ ραμμένος δρχ. 115.

Ταχυδρομικὰ τέλη ἑκάστου
τόμου προσθετέα εἰς τὰς ἀνω-
τιμὰς: Διὰ τὸ 'Εσωτερικὸν δρχ.
5 ὁ ἄραφος καὶ δρχ. 15 ὁ ραμ-
μένος, διὰ δὲ τὸ 'Εξωτερικὸν
δρχ. 23 εἴτε ἄραφος εἴτε ραμ-
μένος.

ΜΙΚΡΑΙ ΑΓΓΕΛΙΑΙ

Διὰ 1 ἕως 1 ὁ πολὺ λέξεις μετὰ ἄλλα
στοιχεῖα δρ. 6, τὸ ἐλάχιστον τίμημα. Πέ-
ραν τῶν 10 λέξεων 60 λεπτὰ ἡ λέξις,
καὶ μετὰ δὲ στοιχεῖα λεπτὰ 70 καὶ με-
τεὰ δρ. 1. 'Ὁ χωριστὸς στίχος δρ. 3.
Οἱ μὴ συνδρομηταὶ πληρώνουν τὰ διπλά.
'Η προπληρωμὴ εἶναι ἀπαραίτητη.

ΛΑ'—654/
ἀγὼ μαθημάτων παύομε ἀλληλογραφίαν,
Λ διαφορὰς ἀνταλλαγῆς. Ζητοῦμε συγ-
γνῶμη.
Νυφούλα τ' Ὀυρανὸς
Μονάκριβη

ΛΑ'—655/
«ΘΜΙΟΣ ΕΥΠΑΓΓΙΔΩΝ»
Τρικατάρατε, δὲν ἔχομεν καμμίαν
διάθεσιν ν' ἀχοληθῶμεν μετὰ τοὺς γε-
λοῖους σου ὑπαινιγμούς. Διλοῦμεν μόνον,
χάριν τῶν ἄλλων, ὅτι τίποτε δὲν ἐξηλεύ-
σαμεν ἀπὸ τοὺς προγόνους ἐκείνους, τῶν
ὁποίων μόνος ἀπόγονος ἀποδεικνύεσθαι σὺ.
'Αντιπροσωπεύεσθαι κατὰ σειράν, Παλιό-
τατος, 'Ιπποτας, Βεσυλαροκτόνους,
κτλ. χωρὶς ὅμως νὰ ὑπερηφανεύμεθα γι'
αὐτοῦ. 'Αλλοῦ λοιπὸν αὐτὰ, εἰς τύπους τοῦ
τύπου σου κι' ὅχι εἰς εὐπατριδὰς.

ΛΑ'—656/
Νυφούλα τ' Ὀυρανὸς, ζοῦμε καὶ δράτ-
τομε. Εἰθ' εἴχες βελτίους φρένας·
δὲν θὰ ἐβάζες λαθραμένην ἢ ἀποκαυφίς
χωρὶς τὴν δεξιόφωνον τῆς Διαπλάσεως.
Οἱ Φρενιμοπαλᾶρες

ΛΑ'—657/
ΧΙΜΑΙΡΟΚΥΝΗΓΕ, ἐπέστρεψες· γιὰτὶ τόση
σιωπῇ;
ΤΖΕΝΗ Α.

ΛΑ'—658/
Ναδία, Χαραυγὴ, Χρυσόνειρο, 'Αρλίτα,
Κορόδο, Μπουμπουλὴν, 'Ερνάνη,
'Αγγελε τῆς Εὐτυχίας καὶ Μαγεμένου Λο-
ξάρ, 'Εστειλα· γιὰτὶ δὲν μοῦ ἀπαντᾶτε;
Περιμένω, Εὐχαριστῶ ὅσους ἔστειλαν Πε-
ριμένω καὶ ἀπὸ ἄλλους 'Εντελβαίς, ἀλλη-
λογραφοῦμεν, Στείλε πρώτη.
Λουκεῦδι τῆς Αὐγῆς

ΛΑ'—659/
Οἱ σλάβοι πάντα ἔχουν μέσα τους ἓνα
πόνον ποὺ πάντοτε ζητοῦν ἓνα φίλον, ἰ-
δίως δὲ συμπατριῶτην τῶν ποὺ νὰ ἔχη γε-
νη τὸν ἀέρα τῆς λευθερίας, γιὰ νὰ τοῦ
ποῦν τὴν πόνο τους καὶ νὰ λαφρώσουν γιὰ
μερικά λεπτὰ ὡς ποὺ νὰ εἴθουν πάλιν στὴν
πραγματικότητα· ἐπειδὴ δὲ κι' ἐγὼ εἶμαι
ἓνας ἀπὸ τοὺς πολλοὺς σλάβους τῆς Δω-
δεκανήσου, ζητῶ νὰ γνωρίω «ἐμικὰ ὁμοί-
οτυχα Διαπλάσεως» καὶ ἰδίως: ΑΓΓΗΝ ΡΟ-
ΔΟΥ, ΔΟΥΛΗΝ ΔΩΔΕΚΑΝΗΣΟΥ καὶ καθεὶ δια-
πλάσεως ἐκ Δωδεκανήσου.

Γράψατε στὴν Διεύθυνσιν: Ε ΜΑΥΡΑΚΗΝ
Τ. Θ. 47, διὰ Δώδεκα Π. Ρόδος Αἰγιάων.
Δωδεκανησιακὸς Πεδός

ΛΑ'—660/
Μαγιοσούλουδο, δὲν ἔλαβες γράμμα
28-8-31; Γιὰτὶ σιωπᾷς; 'Αγίαντὲ,
σοῦ ἔγραφα.
'Ιεουδὴν

ΛΑ'—661/
Προσφωρὶνὰ τὸ περιοδικὸν «ΛΟΓΟΤΕΧΝΙΑ»
βῆκε μετὰ λίγας ἐκείδους καὶ μηνιαῖο.
'Απ' τὴν πρώτην 'Αννουαρίου θ' ἀρχίσαν Δε-
καπενθήμερον καὶ εἰκονογραφημένο. Ἰστέ
ὅμως ἡ συνδρομὴ γι' αὐτὴν θ'. Γι' αὐτὸ γρά-
φετε τώρα πούνα μόνον 25 δραχμὲς ἐτη-
σίαν καὶ θάχετε ἀπ' τὴν ἀρχὴν τὸ περιοδικόν.
ΥΠΟΣΤΗΡΙΞΕ ΔΙΑΠΛΑΣΕΩΣ ΚΟΙΝΩΝΙΑ.
'Η Διεύθυνσις τῆς «Λογοτεχνίας»

ΛΑ'—662/
Φεῦ τὸ θέλετε!.. Κρητικὸ 'Ακρο-
γιάλι—Δεοντίου (Γιὰ νὰ παίξῃς καλὰ
πιάνο), Μαγιάτικο Τριαντάφυλλο—Θεοφι-
λίδης, Παλαιομάτα—Παπαζοῦλου, Χρυσό-
θραξ—Γιζιτῆς! Ριγολέτος—Φυρίος,
Λυκόφως τῆς 'Ανδρού—Πιπίτα. 'Ε!
Κινεζούλα—Γλυκὸ Χαμόγελο

Οἱ ΑΛΛΑΞΕΣΟΝΤΕΣ ΚΑΤΟΙΚΙΑΝ
συνδρομητὰ παρακαλοῦνται νὰ
δηλώνουν ἀμέσως τὴν νέαν τῶν
διευθύνσεων εἰς τὸ γραφεῖον μας
ἀποστελλόντες καὶ δρχ. 5 διὰ
τὴν ἐκτόπισιν τῆς νέας ταχυδρ.
'Αλλως δὲν εὐθυνομέθα διὰ τὴν
ἀπώλειαν τῶν φυλλαδίων τῶν.